

Δαίδαλος

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ • ΤΕΥΧΟΣ 5^ο ΑΝΟΙΞΗ 2004

www.dedalus.gr

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
συγγραφέων

HELLENIC
AUTHORS'
SOCIETY

Για την Κύπρο

Δελφοί: Μια «ελληνική»
εμπειρία

Η δύσκολη Ανάπτυξη

Διεθνείς συναντήσεις,
αναγνώσεις,
παρουσιάσεις

Τα βιβλία του τριμήνου

Λαβύρινθοι

Το έπιπλο δεν κάνει το συγγραφέα:
κάνει, όμως, το γραφείο του.

Build Office

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Το παρόν πέμπτο τεύχος του Δαιδάλου φθάνει με ορισμένη καθυστέρηση στα χέρια σας. Η καθυστέρηση υπήρξε ευθέως ανάλογη εκείνης με την οποία το ΥΠ.ΠΟ. εκταμίευσε τη γλίσχρο επιδότηση με την οποία αξιώνει την Εταιρεία των Συγγραφέων κάθε χρόνο. Οι εκλογές επέτειναν την κατάσταση. Η νέα κυβέρνηση, ενόψει των Ολυμπιακών ιδεωδών και αγώνων, καθυστέρησε να αντιληφθεί ότι δεν μπορεί να στηρίζει τον πολιτισμό μόνον στα λόγια. Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές (μέσα Μαΐου 2004!) η Εταιρεία δεν έχει ακόμα εισπράξει χρήματα που έχουν εγκριθεί από τον προηγούμενο χρόνο...

Κατά τα άλλα ζούμε σε Κράτος Προνοίας. Δεν είναι εντελώς σίγουρο. Σύμφωνα με τον νόμο για την κοινωνική ασφάλιση των συγγραφέων, που ψηφίστηκε τον Φεβρουάριο, κανονικά στο ΥΠ.ΠΟ. θα έπρεπε να λειτουργεί ήδη Επιτροπή που θα ενεργοποιεί τον νόμο καταθέτοντας τα κριτήρια για τη συνταξιοδότηση. Η τρίμηνη προθεσμία που παρέχει ο νόμος έχει παρέλθει. Άραγε σχεδιάζεται η αδρανοποίηση του νόμου; Μέχρι το επόμενο τεύχος θα το ξέρουμε...

Ωστόσο επιμένουμε. Στην Κύπρο αφιερώνεται το παρόν τεύχος, ευλόγως, εφόσον το γνωστό δημοψήφισμα τοποθέτησε από την αρχή όλους, Ελλαδικούς και Κυπρίους, προ των ευθυνών μας. Εμείς προτιμήσαμε μια ποιητική συμβολή στο θέμα.

Επειδή όμως πολύς λόγος γίνεται τελευταία για τις προσκλήσεις των συγγραφέων μας σε αναγνώσεις ή παρουσιάσεις του έργου τους, είτε στο εξωτερικό είτε εδώ, εμείς ξεκινάμε μια συζήτηση επιχειρώντας να αντιμετωπίσουμε αυτή την πραγματικότητα όσο το δυνατόν πιο υπεύθυνα. Οι συγγραφείς δεν είναι επαίτες φιλοξενίας, ας μην το ξεχνάμε αυτό. Είναι περισσότερο συστατικό κομμάτι, μάλλον το ουσιωδέστερο, μιας πολιτιστικής βιομηχανίας που, στην Ελλάδα αναπτύσσεται μεν, αλλά με δύσκολα βήματα.

Αυτό τουλάχιστον αποδεικνύει μια πρόσφατη μελέτη του Ε.ΚΕ.ΒΙ. που σχολιάζουμε, εδώ διότι τα συμπεράσματά της μας αφορούν άμεσα. Πράγματι, στη συγγραφική κοινότητα υπάρχει μια ασάφεια, ως προς τα πραγματικά μεγέθη του εκδοτικού χώρου, ως προς τις δυναμικές του κ.λπ. Η μελέτη αυτή παρέχει τη δυνατότητα να αποκτήσει ο συγγραφέας μια σαφέστερη εικόνα του χώρου στον οποίο διακινείται, ανταλλάσσεται (και αποφέρει λιγότερο ή περισσότερο κέρδος) το προϊόν της δημιουργικής του εργασίας: το βιβλίο.

Πόσοι γνωρίζουν, για παράδειγμα, ότι μόνο το 2001, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας διέθεσε 2.8 εκ. ευρώ (=946 εκ. δρχ.!) για την προμήθεια βιβλίων, ή ότι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αγόρασε, το 2003, βιβλία αξίας 1.159.800 ευρώ (=395.201.850 δρχ.); Μάλλον κανείς δεν γνωρίζει με σαφήνεια ποιος επιλέγει αυτά τα βιβλία, τι είδους βιβλία είναι, σε ποιους διανέμονται κ.λπ. Μήπως είναι καιρός η Εταιρεία Συγγραφέων και τα μέλη της να διεκδικήσουν το αναλογούν μερίδιο σε αυτές τις τερατώδεις, ως προς τα μεγέθη, προμήθειες βιβλίων; Να διεκδικήσουν δηλαδή το δικαίωμα να έχουν λόγο σε αυτές τις αγορές, ιδιαιτέρως όταν αφορούν την προμήθεια λογοτεχνικών βιβλίων;

Ι Κ Α Ρ Ο Σ

Δαίδαλος

Τεύχος 5, Άνοιξη 2004
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

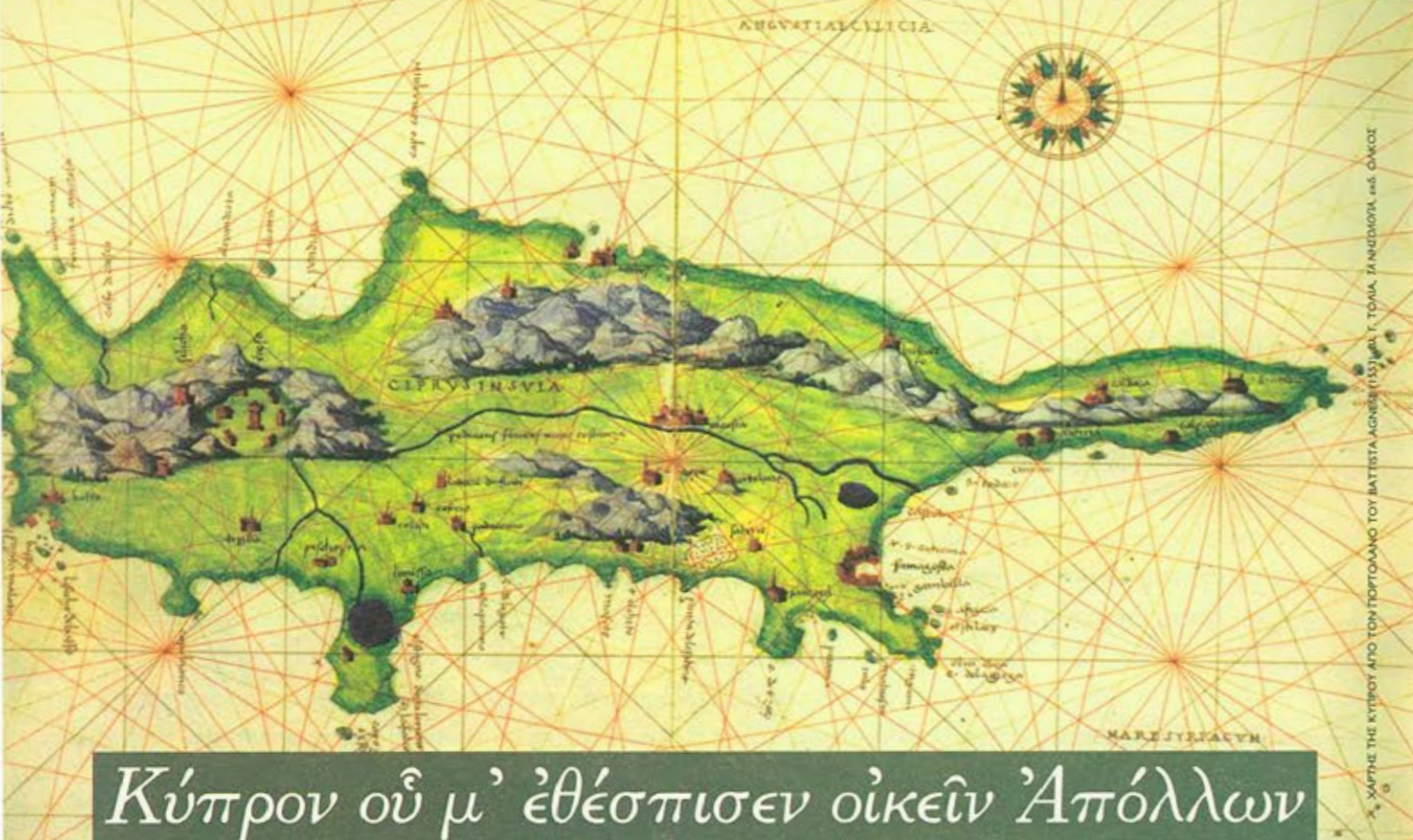
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
συγγραφέων

Κοδριγκτώνος 8, Αθήνα 11257
Τηλ: 210-8231890
Φαξ: 210-8232543
E-mail: grwrisoc@otenet.gr
URL: <http://www.dedalus.gr>

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.
τηλ. 210-5787677

SATO
ΠΑΝΤΑ ΠΡΩΤΗ!

Κύπρον οὐ μ' ἐθέσπισεν οἰκεῖν Ἀπόλλων

(ΠΕΝΤΕ ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ)

«...νεφέλης ἄγαλμ' ἔχοντες ἐν χεροῖν λυγρόν». «...νεφέλης περνήθισκοντας εἰσορῶν φίλους
οὐδ' Ἴλνεος, ἀλλὰ πόλις ἀνηρπάσθη μάτην».

«...νεφέλης ἄρ' ἄλλως εἶχομεν πόνους πέρι;» «...νεφέλης λέγεις ἄγαλμ'; ἐς αἰθέρ' οἴχεται..»

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ, Ἐλένη (στ.: 705, 707, 750, 1219).

Ανάμεσα στις 13 Φεβρουαρίου και στην Πρωταπριλιά (τα ξημερώματα αυτής της ημέρας δόθηκε τελικώς στη δημοσιότητα το τελικό σχέδιο Ανάν) η Κύπρος μάς υποχρέωσε να σταθούμε με ευθύνη απέναντι στην Ιστορία, τόσο τη συλλογική όσο και στην ιστορία μας –την προσωπική του καθενός. Τα πέντε τόσα σχέδια από τον Ο.Η.Ε. και οι πολλαπλάσιες διπλωματικές συναντήσεις ζυγίζουν μάλλον ως εκείνη η νεφελοειδής Ελένη ή, αν θέλετε, το περιώνυμο «αδειανό πουκάμισο» (αυτό που τραγουδήθηκε κατά κόρον, σε άσχετα συμφραζόμενα, στη μεταπολιτευτική Ελλάδα της λαϊκιστικής ρητορικής, ώστε στο τέλος να ξεθωριάσει το σφαιρικό του πνεύμα).

Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι ζούνε τριάντα τόσα χρόνια την ίδια πατρίδα, αυτήν την αγρίως μοιρασμένη από τη βαρβαρότητα. Τριάντα χρόνια μετά καλούνται να εισέλθουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση σαν να μην έχουν να μοιράσουν τίποτε, αμφοτέροι ζορισμένοι από την εθνική ανάγκη και δυναστευμένοι από τη διεθνή πολιτική των ισχυρών, αλλά με τρόπο που καταργεί και την πιο γεροντική μνήμη. Μνήμη που, στην περίπτωση της Κύπρου, είναι εκ των πραγμάτων μοιρασμένη σε τουρκική και ελληνική. Στις οθόνες των τηλεοπτικών περι την Κύπρο αγώνων μοιάζει ο πόλεμος εκείνος να μην υπήρξε, μοιάζει η εισβολή να ήταν ένα απλό επεισόδιο, μια αφιμαχία που λησμονήθηκε, ενώ η βίαιη κατοχή που έκτοτε επακολούθησε –και στο μεταξὺ νομιμοποιήθηκε ως de facto καθεστώς– παρουσιάζεται διεθνώς ως απλή νεφέλη, ένα φάντασμα, λες και «η πόλις ἀνηρπάσθη μάτην».

Στο μεταξύ η λογοτεχνία, ανεξάρτητα με τη γλώσσα στην οποία γράφεται, παραμένει η ελαστική γέφυρα πάνω στην οποία κάποτε ακροβατούν, κάποτε υπερίπτανται, κάποτε απλώς κάνουν περίπατο, οι καημοί και τα όνειρα και των δύο πλευρών: όνειρα λιγότερο ή περισσότερο εθνικιστικά, λιγότερο ή περισσότερο διεθνιστικά και ανεκτικά, λιγότερο ή περισσότερο πολυπολιτισμικά.

Στις 13 Φεβρουαρίου, σε μια παγωμένη από το αιφνίδιο χιόνι Αθήνα, στην αίθουσα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Σύνταγμα, δύο Κύπριοι ποιητές, ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης και ο Φικρέτ Ντεμιράγκ, κλήθηκαν από την ευρωβουλευτή Μυρσίνη Ζορμπά και την Εταιρεία Συγγραφέων, να συζητήσουν με το κοινό τις ευρωπαϊκές προοπτικές της Κύπρου. Θέμα της εκδήλωσης: «Η Τέχνη διευρύνει την Ευρώπη: η κυπριακή εμπειρία».

Οι δύο ποιητές δεν συμφωνούσαν σε όλα τα σημεία: ωστόσο συζητούσαν σαν συγγάτοικοι που η μοίρα τους μοίρασε το ίδιο σπίτι. Έτσι μιλάνε αυτή τη στιγμή στην Κύπρο οι περισσότεροι άνθρωποι. Σαν συγγάτοικοι αποφασισμένοι να επουλώσουν από κοινού τις πληγές, να ανοικοδομήσουν τα χαλάσματα και να προχωρήσουν στο μέλλον. Το πιο ενδιαφέρον από τη συζήτηση: οι δύο ποιητές μιλούσαν συγκεκριμένα για την πατρίδα Κύπρο και όχι για την Ελλάδα ή την Τουρκία (περισσότερο ο Φικρέτ, λιγότερο ο Κυριάκος – εφόσον από την ελληνοκυπριακή πλευρά το αρχαίο τραύμα είναι σαφώς πιο επώδυνο). Η συζήτηση δεν περιορίστηκε στον πολιτικό σχολιασμό, περιελάμβανε και επιλεγμένα ποιήματα αμφοτέρων, τα οποία, με αισθαντικό τρόπο, διάβασε ο σκηνοθέτης Μιχάλης Μαρμαρινός. Παραθέτουμε δύο από αυτά, ομόθεμα φαινομενικά αλλά με διαφορετικές προεκτάσεις το καθένα:

ΣΤΑ ΣΤΕΦΑΝΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ

Του Κυριάκου Χαραλαμπίδη (1983)

Είχε τριακόσια στρέμματα γης υπό κατοχήν
και τον πατέρα της στα βάθη της Ανατολής.

Θα παντρευόταν ευτυχώς ένα καλό παιδί.

Κατά την τελετή του μυστηρίου
δεν πρόσεξε κανένας τον πατέρα της.
Μπήκε απ' το νάρθηκα κρυφά και στάθηκε
πίσω από μια κολόνα και καμάρωνε.
Ύστερα σκούπισε με το μανίκι του
το ξεσκισμένο και φτωχό του δάκρυ.
Τον πήρανε για ηλίθιο του χωριού
και τον αφήκανε στην ησυχία του.

Τελειώνει ο γάμος, και να χαίρεστε τα στέφανα.
Παίρνουν κουφέτα και λουκούμια, μπαίνουν
καθένας στ' αυτοκίνητό του, χάνονται.

Ο στοργικός πατέρας πάει κι αυτός
στην Πράσινη Γραμμή, περνά σκυφτός
παίρνει ξανά τη θέση του στο χώμα.

Η ΚΟΡΗ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΔΕΙΛΟ,
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ

Του Fikret Demirag

Αυτός ο πάγος, αυτό το ποτήρι, αυτή η συμπαγής
φύση.
Θά'θελα και δε θά'θελα να σ' αγγίξουν.
Τούτο το κρύο, τούτος ο θάνατος, τούτη η τεχνητή
φύση.

Θά'θελα και δε θά'θελα να σε κυκλώσουν
αυτό το λερό της πόλης πονηρό ψιθύρισμα.
Θά'θελα και δε θά'θελα να σε κυκλώσουν.

Η ζωή είναι μια αρκούδα που δεν συγχωρεί, μή σε
αγγίξει
τούτος ο λυσσαλέος και σκληρός άνεμος του συστή-
ματος
είναι λυσσασμένη τίγρη, μη σε αγγίξει.

Κομμάτι σου βρίσκεται στην εποχή των αστεριών
απαραίτητο στην εποχή της ατομικής και των κο-
μπιούτερ
πόσο θα ευχόμουν να παραμείνεις με τη φύση.

Αυτός ο πάγος, αυτό το σίδηρο, η συμπαγής φύση.
Θά'θελα και δε θά'θελα να σ' αγγίξουν
τούτο το απολλύωμα, τούτος ο θάνατος, η τεχνητή
φύση.

[Μτφρ.: Χρήστος Χατζηπάπας]

Λίγες ημέρες μετά από αυτή την εκδήλωση, μας άφησε χρόνους ο σημαντικός ποιητής και διανοούμενος από την Κύπρο, ο Κώστας Μόντης, σε ηλικία ενενήντα ετών. Με την ποίησή του είχε διατυπώσει υπαινικτικά τη θέση του απέναντι στο κυπριακό τραύμα. Ιδού ένα μικρό παράδειγμα:

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ (1974)

Μην απελπιζόμαστε μαζί του
και μην του βαρυγνώματε.
Δεν είν' τυχαίο δενδράκι του κάμπου
που μ' ένα απρόσμενο φύσημα ανέμου του σπαν τα
κλώνια,
που μ' ένα απρόσμενο φύσημα ανέμου

πετιούνται οι ρίζες του ανάποδες.
Είναι κέδρο του Τρίπυλου,
μ' αναπεπταμένο το στήθος στους ανέμους των
κορφών,
μ' αναπεπταμένο το μέτωπο στους ουρανούς
να σημειώνει απάνω του ο ήλιος τις μεγάλες στιγ-
μές,
να σχεδιάζουν τους χάρτες τους τα άστρα,

μ' αναπεπταμένη την καρδιά ν' ακουμπά το κεφάλι ο κόσμος.
 Τρεις γίγαντες γονάτισαν νυχτοήμερα στην καρδιά του να τη λυγίσουν,
 Τρεις κεράννοι επεσήμαναν νυχτοήμερα την καρδιά του,
 Τρεις χαράδρες θάνατος τον κύκλωσαν.
 Μην απελπιζόμαστε μαζί του αυτές τις μοιραίες στιγμές,
 δώστε του καιρό ν' αδειάσει το στήθος του,
 δώστε του καιρό να μαζέψει τα πανιά της η καρδιά,
 να υποστεί τις σημαίες της η καρδιά,
 δώστε του καιρό ν' απαγκιστρωθούν οι ρίζες,
 δώστε του καιρό να καταρρεύσει.

Τη βραδιά που στη Λουκέρνη παζαρευόταν το σχέδιο Ανάν, στις 31 Μαρτίου 2004, έφτασε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της Εταιρείας ένα ενδιαφέρον συλλογικό ποίημα που ατενίζει με αισιοδοξία το μέλλον της συνύπαρξης των δύο εθνοτήτων. Το ποίημα, γραμμένο από 15 Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους ποιητές, έχει δουλευτεί με άξονα τη θετική ιδέα του ΝΑΙ. Σημειώνουν οι ίδιοι οι ποιητές σ' ένα μικρό κείμενο που συνοδεύει το ποίημα:

«Θελήσαμε να παρέμβουμε με τη γλώσσα της ποίησης στον χώρο της πολιτικής που εισβάλλει, μέσα από τις τηλεοπτικές οθόνες, κάθε βράδυ στα σπίτια μας, γεμίζοντάς μας με πολλή αγωνία και αρνητική ενέργεια, εξαιτίας της επιθετικής και συχνά εκφοβιστικής της στάσης. Ανακαλύψαμε ένα μεγάλο ΝΑΙ στις καρδιές μας για ένα καλύτερο μέλλον και για μια ενωμένη Κύπρο. Δεν συζητήσαμε για σχέδια, περιουσίες και ποσοστά...

Αναζητήσαμε τα δικά μας ΝΑΙ. Κάθε ποιητής έπλασε τον στίχο του και ύστερα φτιάξαμε ένα κολάζ».

Ιδού το «συνεργατικό» ποίημα των κυπρίων ποιητών. Το υπογράφουν οι Nese Yasin, Filiz Naldöven, Λίλη Μιχαηλίδου, Fikret Demirag, Ελλη Παιονίδου, Zeki Ali, Τάκης Χατζηγεωργίου, Tamer Öncül, Feriha Altok, Neriman Cahit, M. Kansu, Στέφανος Στεφανίδης, Gür Genç, Jenan Selçuk, Μιχάλης Παπαδόπουλος.

ΝΑΙ: ΠΟΣΟ ΧΑΡΜΟΣΥΝΗ ΛΕΞΗ!

*Ναι, πουλί που ανοίγει τις φτερούγες για αιθέρες ανοικτούς και θάλασσες.
 Ναι, χείλη που ανοίγουν σε χαμόγελο για μια ευχή, μια ελπίδα.
 Λέξεις που στάζουν μάγια.
 Εκδύκηση των σιωπηλών καρδιών ενάντια στην ιστορία
 καθώς ασπάζονται τον άνεμο της αγάπης.
 Μοιράζονται την ίδια φλόγα,
 το ίδιο τραγούδι τραγουδούν
 Μεθούν με το ίδιο πάθος,
 κάτω από το ίδιο ερωτεύονται φεγγάρι.
 Ας είναι ελαφρύ το σώμα κι η καρδιά μου,
 για να μπορέσω να μιλήσω.
 Τι είναι Ελληνικό, τι Τουρκικό;
 Είναι, μηπως δυο σπίτια που ανταλλάζονται;
 Είναι δυο ζωές που συσσωρεύονται,
 κι αδειάζονται σε αμμόσακους;
 Ναι, είπα,
 σαν να ζωγράφισα ένα όμορφο πουλί,*

*είδος προς εξαφάνιση.
 Σου το προσφέρω.
 Πρόσθεσέ του κι εσύ ένα χρώμα
 Ένα πουλί, κρυμμένο εδώ και χρόνια στην καρδιά μου,
 ένα πουλί του ΝΑΙ που ώρα την ώρα θα εκραγεί
 μες στην καρδιά μου
 Πάρε αυτή τη χαρά,
 απίθωσε την στις φτερούγες του πουλιού,
 όπως θα φύτευες νεαρά βλαστάρια
 σ' ένα θεσπέσιο δάσος.*

*Μεσ' στον ιδρώτα κάθομαι κι ασθμαίνοντας
 στέλλω ένα κύμα απο μέσα μου βαθειά
 Δέστε, αυτό που βρίσκεται ανάμεσα στις φλόγες,
 στην άβυσσο της καρδιάς μου, είναι το «ναι».
 Ετσι, σαν ένα αστέρι θα γλιστρήσει κι η ζωή
 κι εμείς θ' αλλάξουμε ...
 Ναι, παλάμη ανοιγμένη προς το άλλο,
 το διαφορετικό, το άγνωστο...
 Πέρασα το οδόφραγμα... Μαζί με τη βοή
 χιλιάδων πεταλούδων που αποδημούν.
 Το ξέρω, αυτή του Μάη η μέρα, θα είναι η μέρα
 Θ' αναστηθούνε μόνο μια φορά οι νεκροί
 Εσύ, τείχος,
 θα θάψουμε
 τις πέτρες σου
 στα θεμέλια του κοινού σπιτιού μας.
 Σε μια και μόνη λέξη έχει χωρέσει
 ολόκληρη η οικουμένη.
 Ναι: λέξη χαρμόσυνη!
 Ας τραγουδήσουμε ενός ουράνιου έρωτα το άσμα,
 Πες Ναι! Στους καλούς σου γείτονες που έχουν
 εκτοπισθεί
 Ανοίξε διάπλατα τις πύλες με τα χέρια σου
 Πες Ναι! Ας βγούμε στα κατώφλια
 πλένοντας τις πληγές μας
 φιλί με φιλί.*

Στο μεταξύ, όπως ήταν αναμενόμενο, στο τέλος Απριλίου, οι Ελληνοκύπριοι ψήφισαν, κατά πλειοψηφίαν, ΟΧΙ, ενώ οι Τουρκοκύπριοι, σε ευθείας ανάλογη διάθεση συλλογικών και ιδιωτικών συμφερόντων, ΝΑΙ. Οι Ξένες Δυνάμεις, πάντα ξένες και πάντα ισχυρότερες, προσπάθησαν να παρέμβουν υπέρ του σχεδίου Ανάν συχνά με τρόπο προκλητικό, έως και απειλητικό (π.χ. περίπτωση Σολάνας). Αυτές οι ωμές παρεμβάσεις στη λαϊκή βούληση σαφέστατα πρέπει να έγειραν πιο αποφασιστικά την πλάστιγγα υπέρ του ΟΧΙ. Μας έφεραν στο νου το ειρωνικό ποίημα του Καβάφη «Εν Μεγάλη Ελληνική Αποικία, 200 π.Χ.» Το παραθέτουμε ως επίκαιρο σχόλιο για την Κύπρο, με την προϋπόθεση βεβαίως, ότι ο αναγνώστης θα αντικαταστήσει τη λέξη Αποικία με το όνομα του νησιού της Αφροδίτης.

ΕΝ ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ, 200 π.Χ. (1928)

*Ότι τα πράγματα δεν βαίνουν κατ' ευχήν στην Αποικία
 δεν μόν' η ελαχίστη αμφιβολία,
 και μ' όλο που οπωσούν τραβούμ' εμπρός,
 ίσως, καθώς νομίζουν ουκ ολίγοι, να έφθασε ο καιρός
 να φέρουμε Πολιτικό Αναμορφωτή.*

*Όμως το πρόσκομμα κ' η δυσκολία είναι που κάμνουνε μια ιστορία μεγάλη κάθε πράγμα οι Αναμορφωταί αυτοί. (Ευτύχημα θα ήταν αν ποτέ δεν τους χρειάζονταν κανείς). Για κάθε τι, για το παραμικρό ρωτούνε κ' εξετάζουν, κ' ευθύς στον νου τους ριζικές μεταρρυθμίσεις βάζουν,
 με την απαίτησι να εκτελεσθούν άνευ αναβολής.*

Έχουνε και μια κλίση στες θυσίες. Παιραιτηθείτε από την κτήσιν σας εκείνη η κατοχή σας είν' επισφαλής: ή τέτοιες κτήσεις ακριβώς βλάπτουν τες Αποικίες. Παιραιτηθείτε από την πρόσδοδον αυτή, κι από την άλληνα την συναφή, κι από την τρίτη τούτην: ως συνέπεια φυσική είναι με ουσιώδεις, αλλά τι να γίνει; σας δημιουργούν μια επιβλαβή ευθύνη.

*Κι όσο στον έλεγχο τους προχωρούνε, βρίσκουν και βρίσκουν περιττά, και να παυθούν ζητούνε
 πράγματα που όμως δύσκολα τα καταργεί κανείς.*

Κι όταν, με το καλό, τελειώσουνε την εργασία, κι ορίσαντες και περικόφαντες το παν λεπτομερώς, απέλθουν, παίρνοντας και την δικαία μισθοδοσία, να δούμε τι απομένει πια, μετά τόση δεινότητα χειρουργική.

*Ίσως δεν έφθασεν ακόμη ο καιρός.
 Να μη βιαζόμεθα: είν' επικίνδυνον πράγμα η βία.
 Τα πρόωρα μέτρα φέρνουνε μεταμέλεια.
 Έχει άτοπα πολλά, βεβαίως και δυστυχώς, η Αποικία.*

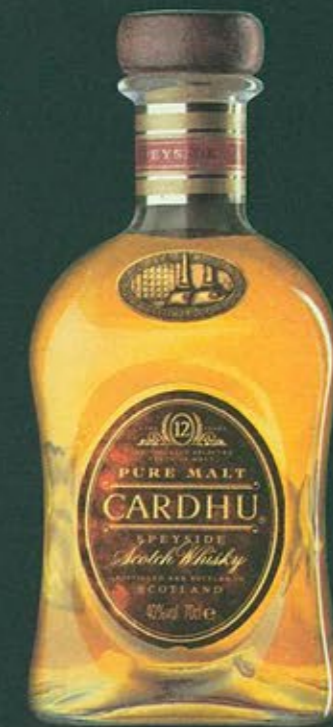
*Όμως υπάρχει τι το ανθρώπινον χωρίς ατέλεια;
 Και τέλος πάντων, να, τραβούμ' εμπρός.*

Έχεις πάλι ψυχή στη μακρινή πατρίδα των Malts;

Ανακάλυψε το άρμια της τύρφης στη γένση του CARDHU®. Τώρα το CARDHU® άλλαξε ασή
Single Malt σε Pure Malt και δημιουργείται στα πιο ιστορικά αμσοτακτήρια του Speyside.

CARDHU® Pure Malt
Στιγμές Μαγείας

Δελφοί: μια «ελληνική» εμπειρία

Δεν ήταν βέβαια τυχαία η επιλογή των Δελφών ως Συμβολικού τόπου, τυχαία ήταν η χειμωνιάτικη λιακάδα που μοίρασε άλλη μια φορά την ομορφιά του δελφικού τοπίου ανάμεσα στην πραγματικότητα και το θαύμα. Η συνάντηση ξένων και Ελλήνων συγγραφέων από τις 5 μέχρι τις 8 Φεβρουαρίου με θέμα την «ελληνική εμπειρία» των ξένων και τη συζήτηση με τους Έλληνες ομοτέχνους, οργανωμένη από τη Διεύθυνση Γραμμάτων του ΥΠΠΟ, το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών και την πανεπιστημιακή Κίρκη Κεφαλέα, ευτύχησε εφ' όσον έγινε μέσα σ' αυτό το περιβάλλον· ευτύχησε όμως περισσότερο επειδή ακούστηκαν και από τις δυο μεριές, τόσο δηλαδή από τις εισηγήσεις των ξένων συγγραφέων, όσο και από τις αντιφωνήσεις (για να μην πούμε πάλι 'παρεμβάσεις') των Ελλήνων, εμπειρίες και σκέψεις καιρίες, που προκάλεσαν προβληματισμό και διάλογο. Οι Σίμους Χίνι (Νόμπελ Λογοτεχνίας 1995), Έντμουντ Κήλυ, Ζακ Λακαριέρ, Μισέλ Ντεόν, Ρέιτσελ Χάντλας, Μίχαελ Κρούγκερ, Εράσμους Σέφερ και Νατσούκι Ικεζάουα ανέπτυξαν την προσωπική του ο καθένας βίωση της Ελλάδας σε τρεις συνεδρίες, έχοντας γύρω τους, ως ακροατές και συνομιλητές, τους Έλληνες και μέλη της Εταιρείας, Νάσο Βαγενά, Θανάση Βαλτινό, Χάρη Βλαβιανό, Ρέα Γαλανάκη, Ζυράννα Ζατέλλη, Μένη Κουμανταρέα, Δημοσθένη Κούρτοβικ, Άρη Μαραγκόπουλο, Τίτο Πατρίκιο, καθώς και διακεκριμένους δημοσιογράφους ελληνικών και ξένων εφημερίδων.

Κατά κανόνα –με τις εξαιρέσεις που έχει κάθε κανόνας και στις οποίες θα αναφερθώ παρακάτω– η ελληνική εμπειρία των ξένων προσκεκλημένων φάνηκε να έχει στηριχθεί στην επιρροή που άσκησε η αρχαία ελληνική γραμματεία στην εκπαίδευσή τους, γεγονός αναμενόμενο ίσως. Αναζητώντας την άκρη του νήματος ήρθαν και ξανάρθαν στην Ελλάδα, αγάπησαν τη σύγχρονη χώρα, έμαθαν τα νεοελληνικά, κουβέντιασαν με τους ανθρώπους της –άλλοι με λό-

γιους, άλλοι με ευρύτερο κόσμο, άλλοι και με τους δύο. Εμπνεύστηκαν από την Ελλάδα, από τη δεξιαμενή κυρίως των εμπνεύσεων που ανέκαθεν πρότεινε η αρχαία Ελλάδα προς τη (λεγόμενη) Δύση, καμιά φορά και από τη σύγχρονη Ελλάδα.

Προφανώς ο καθένας από τους επιφανείς ξένους λογοτέχνες εξειδίκευσε, προσωποποίησε μάλλον, τον παραπάνω κοινό τρόπο, και αυτό απετέλεσε τη μεγάλη πρωτοτυπία στη συνάντηση. Από τον αφηρημένο και θεωρητικό λόγο, μέχρι την ανάμνηση, την εξομολόγηση σχεδόν πραγμάτων από τους περισσότερους, αναδείχτηκαν δεκάδες επιμέρους θέματα. Αλλά τα πιο σημαντικά υπήρξαν δύο θέματα. Το πρώτο είχε να κάνει με τις εισηγήσεις των Μίχαελ Κρούγκερ, Σίμους Χίνι, Εντμουντ Κήλυ: πρόκειται για τις δυο κυρίαρχες εικόνες της αρχαιότητας στον δυτικό κόσμο. Από τη μια μεριά την εικόνα μιας Αθήνας, που αντιπροσωπεύει την πεφωτισμένη ηγεμονία, τον θεσμό της δημοκρατίας, τη δημιουργία ενός μέχρι σήμερα ισχύοντος θεάτρου και μακραίωνων κανόνων τέχνης, τον κοσμοπολιτισμό, τη δημόσια συζήτηση, την ανοιχτή κοινωνία. Από την άλλη, την ισότιμη εικόνα μιας Βοιωτίας, που αντιπροσωπεύει την μακραίωνη επίσης αγροτική ζωή με το άροτρο του Ησιόδου, με τις μούσες, την τοπικότητα, το δέσιμο με τη γη και την παράδοση. Νομίζω ότι αυτή η ισοτιμία, η μερική έστω ισοτιμία της Αθήνας και της Βοιωτίας, στον τρόπο που αρκετοί Δυτικοί βλέπουν την αρχαιότητα, ξάφνιασε και εντυπωσίασε εμάς τους Έλληνες για λόγους, που ίσως μένει να διερευνηθούν.

Το δεύτερο ζήτημα, που προέκυψε από την εισήγηση του Μισέλ Ντεόν, ήταν η μέσω των έργων του περιηγητή Σατωβριάνδου, τον 19ο αιώνα, και του συγγραφέα Χένρυ Μίλλερ, τον 20ο, σκιαγράφηση των δυο βασικών τρόπων προσέγγισης της Ελλάδας. Ο Σατωβριάνδος εκπροσωπεί τον Ευρωπαίο που αναζητεί τα απομεινάρια μιας μεγαλειώδους

αρχαιότητας σε μια χώρα που το παρόν της δεν τον αγγίζει, μια κλασική στάση των περιηγητών, και όχι μόνο, απέναντι στους διαφορετικούς χρόνους της Ελλάδας. Ο Χένρυ Μίλλερ, αντίθετα, έρχεται στην Ελλάδα χωρίς αποσκευές αρχαιογνωσίας, αφήνεται σε ό,τι βλέπει γύρω του και αυτό κρίνει, αποτυπώνοντάς το στο γνωστό έργο του (*Κολοσσός του Μαρουσιού*). Αποτελεί μια εξαίρεση του κανόνα στον τρόπο προσέγγισης των δυτικών. Το ενδιαφέρον είναι ότι άλλη μια εξαίρεση του κανόνα, ο Γιαπωνέζος Ικεζάουα, ήταν εκεί, στους Δελφούς, κομίζοντας τη δική του ιδιαίτερη ματιά, που ποτέ δεν είχε σταθμεύσει σε οτιδήποτε αρχαιοελληνικό. Προσέγγισε την Ελλάδα μέσω της σύγχρονης ποίησης και του κινηματογράφου του Αγγελόπουλου, του οποίου μεταγλωττίζει τις ταινίες.

Από τους Έλληνες υπήρξαν πυκνές και ουσιαστικές παρατηρήσεις, που γενίκευσαν τον διάλογο: Για το βάρος αυτού του αρχαιοελληνικού κόσμου στις πλάτες του σύγχρονου και για την ανάγκη ρήξης (Τίτος Πατρίκιος). Για την αδυναμία να μιλήσουν οι Έλληνες για τη δική τους «ελληνική εμπειρία», για τη δική τους «ελληνικότητα», αφού αυτή δεν διαχωρίζεται από τους ίδιους (Νάσος Βαγενάς). Για την εμμονή στους πολύ γνωστούς ποιητές και την απουσία της νεοελληνικής πεζογραφίας κατά την αναφορά των ξένων στη σύγχρονη λογοτεχνία (Μένης Κουμανταρέας). Για την πολλαπλή ερμηνεία και τον αναχρονισμό του όρου «ελληνικότητα», όρου του μεσοπολέμου κυρίως, και την αντικατάστασή του με την αναζήτηση της σύγχρονης ελληνικής ταυτότητας, που συνεχώς διαμορφώνεται (Ρέα Γαλανάκη). Για τις πολλές ταυτότητες ενός συγγραφέα, καθώς και την ανάγκη του συχνά να καθρεφτιστεί σε μιαν άλλη γλώσσα, προκειμένου να κατανοήσει καλύτερα τον εαυτό του (Χάρης Βλαβιανός). Για την απαίτηση του διεθνούς κοινού να ορίζει εμφανώς ο Έλληνας συγγραφέας την «ελληνικότητά» του, και μάλιστα μιαν ήδη αναγνωρίσιμη και στερεότυπη «ελληνικότητα», ενώ δεν ισχύει το αντίστροφο (Δημοσθένης Κούρτοβικ).

Η συζήτηση συνεχίστηκε με τη συμμετοχή όλων, με απαντήσεις και ανταπαντήσεις, με μικροεντάσεις, με επισήμανση μεγάλων διαφορών, αλλά και με συμφωνία σε πολλά. Θα απαιτούσε πολύ χώρο μια διεξοδικότερη αναφορά σε όσα ειπώθηκαν όχι μόνο μέσα στην αίθουσα, αλλά και έξω, στα διαλείμματα, στις κατ' ιδίαν συζητήσεις, στις ταβέρνες. Άλλωστε γράφτηκαν ήδη αρκετά στις εφημερίδες από τους έγκυρους δημοσιογράφους που παρακολούθησαν τη συνάντηση. Το θέμα της, αν και μπορεί να φαίνεται κάπως «παλιόμοδίτικο», κεντρίζει από πάρα πολλές, και αντικρουόμενες μεταξύ τους πλευρές το ενδιαφέρον. Ευχής έργο θα ήταν να μπορούσαν να συνεχιστούν τέτοιου τύπου γόνιμες συναντήσεις.

ΡΕΑ ΓΑΛΑΝΑΚΗ

Η Δύσκολη Ανάπτυξη

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(και γιατί αφορούν τους Έλληνες συγγραφείς)

Το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου προχώρησε προσφάτως σε μια ενδιαφέρουσα έκδοση που καταγράφει τα οικονομικά και στατιστικά δεδομένα της αγοράς του βιβλίου. Η έκδοση αυτή επιχειρεί να αποτυπώσει με ποσοτικό και ποιοτικό τρόπο την οικονομική πραγματικότητα του βιβλίου στην Ελλάδα. Η σχετική μελέτη στηρίχτηκε στη συγκέντρωση, επεξεργασία και συνεξέταση στοιχείων από επίσημες αξιόπιστες πηγές, ελλείψει πρωτογενών δεδομένων γι' αυτά τα θέματα. Οι πηγές αυτές είναι οι παρακάτω: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας της Ε.Σ.Υ.Ε., Τακτικός Προϋπολογισμός, Διεύθυνση Βιομηχανίας και Εξωτερικού Εμπορίου του Ε.Σ.Υ.Ε., Διεύθυνση Οικονομικών Δεικτών της Ε.Σ.Υ.Ε., Eurostat (βάση δεδομένων «COM-EXT» στο διαδίκτυο), Δημοσιευμένοι Ισολογισμοί (Φ.Ε.Κ., Φύλλο Α.Ε. και Ε.Π.Ε.), Στοιχεία για τη βιβλιοπαραγωγή στην Ελλάδα από τη βάση δεδομένων της BIBAIONET (πρωτογενή στοιχεία), Στοιχεία παλαιότερων ερευνών του Ε.Κ.Ε.ΒΙ. για την αναγνωστική συμπεριφορά, τον αναλφαριθμητισμό, τις εκδοτικές επιχειρήσεις, τα βιβλιοπωλεία και τις βιβλιοθήκες.

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν και οι συγκριτικές επεξεργασίες αυτής της εργασίας συγκλίνουν προς μια κοινή διαπίστωση: η αγορά του βιβλίου μεγεθύνεται. Αυτό το συμπέρασμα δείχνει να επιβεβαιώνεται τόσο από τη συνολική ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων όσο και από την αποτύπωση επιμέρους στοιχείων που συγκλίνουν προς την ίδια κατεύθυνση. Ωστόσο, η εικόνα που προκύπτει για τις επιχειρήσεις του βιβλίου δεν είναι ούτε ομοιογενής, ούτε χωρίς προβλήματα για όλους. Σε συνδυασμό με μια σειρά έμμεσους δείκτες, όπως είναι η εξέλιξη της βιβλιοπαραγωγής και η περιφερειακή, εισοδηματική και μορφωτική διαφοροποίηση των χαρακτηριστικών των ελληνικών νοικοκυριών, στοιχειοθετείται, εκ παραλλήλου, η διαπίστωση της «δύσκολης ανάπτυξης».

— Τώρα, σε ποιο βαθμό και γιατί αυτή η καταγραφή αφορά τους Έλληνες συγγραφείς;

Τους αφορά για πολλούς λόγους. Στη συγγραφική κοινότητα υπάρχει μια ασάφεια ως προς τα πραγματικά μεγέθη του εκδοτικού χώρου, ως προς τις δυναμικές που αναπτύσσονται κατά διαστήματα, ως προς την επιρροή που ασκεί ο άλφα ή ο δείνα εκδοτικός οίκος στην αγορά κ.ο.κ. Η μελέτη αυτή δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσει ο συγγραφέας μια σαφέστερη εικόνα του χώρου στον οποίο διακινείται, ανταλλάσσεται (και αποφέρει λιγότερο ή περισσότερο κέρδος) το προϊόν της δημιουργικής του εργασίας: το βιβλίο.

Νομίζουμε ότι τουλάχιστον τα δέκα συμπεράσματα στο τέλος αυτού του βιβλίου (γύρω στις οκτώ σελίδες) θα πρέπει να τα διαβάσουν προσεκτικά όλοι οι συγγραφείς. Παρέχουν, ομολογουμένως, μια αρκετά σαφή εικόνα του σύγχρονου βιβλιοτοπίου στην Ελλάδα. (Είναι εύκολο να τα εντοπίσετε και να τα τυπώσετε στην παρακάτω διαδικτυακή διεύθυνση του Ε.ΚΕ.ΒΙ.: <http://ekebi.gr/erevnes/stat02/symp/>). Το τρίτο συμπέρασμα, για παράδειγμα, καταδεικνύει ότι οι εκδότες, ιδιαιτέρως οι μεγάλοι, έχουν σταθερή αύξηση, όχι μόνον τίτλων, αλλά και κερδών. Το πέμπτο εξηγεί ότι υπάρχει πάντα ένα σοβαρό πρόβλημα ανισοτήτων (περιφερειακών, κοινωνικών, οικονομικών και μορφωτικών) που επηρεάζει την κατανάλωση και άρα την ανάγνωση του βιβλίου. Ένα 70% του πληθυσμού της χώρας φαίνεται να διάβασε ή «να συμβουλευτήκε» τουλάχιστον ένα βιβλίο κατά τη διάρκεια ενός έτους... Υπάρχει ωστόσο και η αισιόδοξη πλευρά αυτού του συμπεράσματος: στις ηλικίες 15-34 ετών το αναγνωστικό προφίλ είναι πολύ πιο ενθαρρυντικό.

Ένα άλλο ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι το 10ο. Εδώ μαθαίνουμε ότι «141 εκδοτικοί οίκοι εξέδωσαν περισσότερους από 10 τίτλους βιβλίων το 2002, δηλαδή το 83,6% της βιβλιοπαραγωγής, ενώ άλλοι 296, που εξέδωσαν από 1 έως 9 το πολύ τίτλους, περιορίζονται στο 16,4% της βιβλιοπαραγωγής». Είναι φανερό ότι, αυτό που ισχυρίστηκε ο «Ίκαρος», στο editorial του προηγούμενου τεύχους μας, είναι πέρα για πέρα αλήθεια: οι τάσεις συγκέντρωσης στον εκδοτικό χώρο είναι ισχυρές. Με άλλα λόγια, λίγοι εκδοτικοί οίκοι, που συνεχώς γίνονται λιγότεροι, καθορίζουν πλέον τη διάδοση του βιβλίου στην Ελλάδα...

Η μελέτη όμως παρουσιάζει και άλλα επιμέρους στοιχεία που αφορούν αμέσως ή εμμέσως τον Έλληνα συγγραφέα. Από τους 6826 νέους τίτλους βιβλίων που εκδόθηκαν μέσα στο 2002 (στους οποίους δεν περιλαμβάνονται επανεκδόσεις και ανατυπώσεις...!) οι μη λογοτεχνικές κατηγορίες αντιπροσωπεύουν το 61,8%, η γενική λογοτεχνία το 22,7%, η λογοτεχνία για παιδιά και εφήβους το 14,2%, η αρχαία, βυζαντινή και λατινική γραμματεία το 1,3%. Την πρώτη θέση στην βιβλιοπαραγωγή κατέχει το επιστημονικό βιβλίο με 32,4% (όμως σ' αυτή την κατηγορία θα πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι περιλαμβάνονται πανεπιστημιακά

βιβλία, παντοία βοηθήματα για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης κ.λπ.).

Από όλα αυτά τα βιβλία, το 63,3% προέρχεται από Έλληνες συγγραφείς, το υπόλοιπο από μεταφράσεις ξένων συγγραφέων. Τα υψηλότερα ποσοστά μεταφρασμένων βιβλίων εμφανίζονται στις κατηγορίες της λογοτεχνίας για παιδιά (62,3%), της φιλοσοφίας (56,9%), των εφαρμοσμένων επιστημών τεχνολογίας (41,2%) αλλά και της λογοτεχνίας για ενήλικους (41%). Η τελευταία κατηγορία μας ενδιαφέρει ιδιαίτερος, ως τη δούμε με περισσότερες λεπτομέρειες: στην κατηγορία του μυθιστορήματος, για παράδειγμα, το 2002 εκδόθηκαν συνολικά 808 (!) τίτλοι από αυτό το είδος. Από αυτούς, ελληνικοί ήταν οι 294, οι υπόλοιποι προέρχονταν από άλλες γλώσσες – με κυρίαρχη την αγγλική, όπου ο ανταγωνισμός είναι συντριπτικός: 288 μυθιστορήματα μεταφράστηκαν από τη σύγχρονη lingua franca και 97 από τα γαλλικά...

Η μελέτη παρέχει και άλλα χρήσιμα στοιχεία που οι συγγραφείς θα πρέπει να τα σκεφθούν σοβαρά στις διάφορες διεκδικήσεις τους από την Πολιτεία. Πόσοι γνωρίζουν, για παράδειγμα, ότι μόνο το 2001, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας διέθεσε 2,8 εκ. ευρώ (=946 εκ. δρχ.!) για την προμήθεια βιβλίων, ή ότι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αγόρασε, το 2003, βιβλία αξίας 1.159.800 ευρώ (=395.201.850 δρχ.); Μάλλον κανείς δεν γνωρίζει με σαφήνεια ποιος επιλέγει αυτά τα βιβλία, τι είδους βιβλία είναι, σε ποιους διανέμονται κ.λπ. Μήπως είναι καιρός η Εταιρεία Συγγραφέων και τα μέλη της να διεκδικήσουν το αναλογούν μερίδιο σ' αυτές τις τερατώδεις, ως προς τα μεγέθη, προμήθειες βιβλίων; Να διεκδικήσουν δηλ. το δικαίωμα να έχουν λόγο σε αυτές τις αγορές, ιδιαιτέρως όταν αφορούν την προμήθεια λογοτεχνικών βιβλίων;

Σε επόμενο τεύχος μας θα επανέλθουμε στο ζήτημα των αριθμών του βιβλίου. Η ανάπτυξή του τα τελευταία χρόνια, λιγότερο ή περισσότερο δύσκολη, μας αφορά άμεσα. Πολλοί συγγραφείς μας θεωρούν ότι αριθμοί σαν τους παραπάνω δεν τους αφορούν. Κι όμως: αρκετοί από αυτούς δεν είναι πάντα ευχαριστημένοι από τους εκδότες τους, από τα ποσοστά τους, από τη διακίνηση των βιβλίων τους, από την αγορά, από τον τρόπο που τους αντιμετωπίζει η Πολιτεία, συχνά ακόμα και από το αναγνωστικό κοινό στο οποίο απευθύνονται. Η ελληνική κοινωνία έχει αλλάξει άρδην τα τελευταία χρόνια. Η αναδιανομή του εισοδήματος στην Ελλάδα που, με διάφορους τρόπους, έμμεσους και άμεσους, συνέβη αυτούς τους καιρούς έχει οπωσδήποτε τον αντίκτυπό της στην πολιτισμική αναδιανομή των αξιών, στην αναδιανομή της γνώσης, στην αναδιανομή του συμβολικού κεφαλαίου. Οι αριθμοί που αφορούν την αγορά του βιβλίου, είτε το θέλουμε είτε όχι, εμάς αφορούν πρωτίστως, τους δημιουργούς. Όταν τους προσεγγίσει κανείς προσεκτικά μπορεί να μείνει έκθαμβος ακόμα και από τη μυθοπλασία που δυνάμει εμπεριέχουν – εφόσον αντανάκλουν με απτό τρόπο την επιρροή του δημιουργικού φαντασιακού στην πραγματικότητα...

Διεθνείς Συναντήσεις, Αναγνώσεις, Παρουσιάσεις

(Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ, ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ)

φείλουμε κάποτε να ξεκινήσουμε από την αρχή μια συζήτηση για τις διεθνείς συναντήσεις, τόσο αυτές που διοργανώνονται στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Πολλά χρήματα ξοδεύονται, επιφανείς ξένοι καλούνται στη χώρα μας, ή αντιθέτως, επιφανείς συγγραφείς μας καλούνται στο εξωτερικό – και τα αποτελέσματα, κατά κανόνα, είναι πενιχρά. Αυτό συμβαίνει για πολλούς λόγους, εδώ θα αναφερθούμε στους πλέον προφανείς, με τον σκοπό να ανοίξει ένας διάλογος με βάση την εμπειρία του καθενός μας.

1. Απουσία νόηματος

Μια διεθνής συνάντηση λογοτεχνίας (όταν δεν είναι ακαδημαϊκή συνάντηση που αφορά αποκλειστικά τους παν/κούς κύκλους) αποσκοπεί να φέρει σε επαφή συγγραφείς και διανοούμενους διαφορετικής κουλτούρας με το κοινό. Όταν ο σκοπός, το θέμα, εξυπηρετεί απλώς την ανάγκη να δαπανηθούν (ή να εξοικονομηθούν...) κάποια προβλεπόμενα κονδύλια, τότε η συνάντηση παύει να έχει λόγο ύπαρξης και ο συμμετέχων συγγραφέας αισθάνεται διακοσμητική τη συμβολή του. Όταν αντιθέτως, η συνάντηση

πηγάζει από κάποια υπαρκτή ανάγκη, που μπορεί να την αντιληφθεί, έστω και στην απλούστερη μορφή της, ένα ευρύτερο αναγνωστικό κοινό, τότε, ανεξαρτήτως των τοπικών ή διεθνών προδιαγραφών της, αποκτά πραγματικό νόημα για όλους.

Τον περασμένο Οκτώβριο, στην Καρδίτσα, έγινε ένα συνέδριο με θέμα «Παγκοσμιοποίηση και Λογοτεχνία», οργανωμένο από την Ομοσπονδία Καθηγητών Μέσης Εκπαίδευσης, όπου είχαν κληθεί να μιλήσουν και μέλη της Εταιρείας. Οι οργανωτές ήξεραν τι ακριβώς ήθελαν και το υλοποίησαν άψογα. Υπήρχε σταθερά, στο τριήμερο του συνεδρίου, ένα κοινό καθηγητών από όλη τη χώρα, γύρω στα 200-230 άτομα, που συμμετείχε ενεργά στις συζητήσεις. Το συνέδριο ανταποκρινόταν στη σύγχρονη ανάγκη για επιμόρφωση και είχε επιλέξει προς τούτο ένα θέμα «ζωντανό». Τα μέλη της Εταιρείας κάθε άλλο παρά αισθάνθηκαν τυπική τη συμβολή τους ενώ το κοινό ανταποκρίθηκε αναλόγως.

2. Η πολλαπλή (;) ενημέρωση

Όταν η ενημέρωση στον ημερήσιο Τύπο, στην τηλεόραση, στα τοπικά μέσα κ.λπ. είναι διεκπεραιωτική έως ανύπαρκτη, αυτές οι διοργανώσεις δεν μπορούν να προσελκύσουν το κοινό. Πολλοί συγγραφείς μας είναι μάρτυρες συναντήσεων όπου οι σύνεδροι είναι περισσότεροι από το κοινό, ή το χειρότερο, αποτελούν το κοινό. Θα πρέπει να γίνει κάποτε αντιληπτό και από τους ίδιους τους συγγραφείς ότι δεν αρκεί να σιτιστούν και να εκδράμουν σε κάποιο μέρος, όσο βολικοί και αν είναι οι όροι της φιλοξενίας, αν δεν εξυπηρετούνται και κάποιοι ελάχιστοι όροι πνευματικής παρουσίας που δεν συρρικνώνεται σε δέκα ανθρώπους.

Κάποτε θα πρέπει να εκφράζεται και δημοσίως η δυσαρέσκεια των συγγραφέων που καλούνται να μιλήσουν, συζητήσουν κ.λπ. εμπρός σ' ένα ανύπαρκτο κοινό. Στην τελευταία π.χ. ενδιαφέρουσα συνάντηση στους Δελφούς με τίτλο η «Ευρωπαϊκή Εμπειρία» (περισσότερα γι' αυτήν θα διαβάσετε στο σχετικό άρθρο που ζήτησε ο Δαίδαλος από τη Ρέα Γαλανάκη, σελ. 8-9) ο Τύπος δεν έγραψε διόλου τυχαία ότι έγινε «κλεισμένων των θυρών». Να προσκαλείς Νομπελίστες, αξιόλογους πνευματικούς ανθρώπους, και να τους κλείνεις σ' ένα κύκλο «μυημένων» συγγραφέων, είναι κάτι που δεν τιμά ούτε τους ίδιους τους Έλληνες συγγραφείς, που έλαβαν μέρος σ' αυτή τη συνάντηση, αλλά ούτε βεβαίως και τη χώρα.

Για να μην νομίζουμε όμως ότι αυτά συμβαίνουν μόνον εδώ θα πρέπει να υπογραμμίσουμε και το παράδειγμα της «περίφημης» εβδομάδας στο Καν, στη νορμανδική Γαλλία, που έγινε τον περασμένο Μάρτιο. Προσκληθήκαν πάρα πολλοί Έλληνες συγγραφείς (τα έξοδα ταξιδιού πληρώθηκαν από το Ε.ΚΕ.ΒΙ.), για αναγνώσεις και συναντήσεις «με το γαλλικό κοινό», όπου στις καλύτερες περιπτώσεις (μία-δύο), στην αίθουσα με το ζόρι μαζεύτηκαν 50 άτομα, ενώ κατά κανόνα αρκετές παρουσιάσεις περιορίστηκαν σ' ένα κοινό 15-20 ατόμων (στους οποίους οι μισοί ήταν οι άλλοι συμμετέχοντες...).

3. Η πολλαπλή ανευθυνότητα

Ωστόσο έχουμε όλοι (Ε.ΚΕ.ΒΙ., συγγραφείς, παράγοντες του βιβλίου κ.λπ.) μερίδιο ευθύνης που δεχόμαστε αδιαμαρτύρητα αυτές τις απαράδεκτες καταστάσεις. Πολλοί από εμάς ταξιδεύουν σε διάφορους προορισμούς, με εμφανές δέλεαρ την επίσκεψη σε μια ενδιαφέρουσα πόλη κ.λπ., αλλά δίχως να γνωρίζουμε τίποτε για το ίδιο το γεγονός στο οποίο ζητούν τη συμμετοχή μας. Πώς θέλουμε η Ελλάδα να έχει σοβαρή παρουσία στο εξωτερικό όταν τρέχουμε δίχως καμμία ενημέρωση σε ανύπαρκτες, τρίτης κατηγορίας διοργανώσεις, όπως αυτή στο Καν της Γαλλίας; Να σημειωθεί ότι η πόλη αυτή έχει ένα από τα μεγαλύτερα πανε-

πιστήμια της χώρας με χιλιάδες φοιτητές που γεμίζουν τα καφέ και τα μπαρ. Δεν υπήρχε μια αφίσα στο Παν/μιο, δεν υπήρχε αφίσα στα μέρη που συχνάζει νεολαία, δεν είχε γίνει η παραμικρή οργανωτική προετοιμασία στο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας. Συνήθως αυτή την κατάσταση συναντάμε σε επαρχιακές πόλεις στην Ελλάδα που διοργανώνουν κάτι φιλόδοξο αλλά λησμονούν τους άμεσους αποδέκτες του, τους φοιτητές π.χ. της περιοχής, ή τους καθηγητές των λυκείων.

Πρέπει ίσως να είμαστε πιο απαιτητικοί όταν μας καλούν σε αναγνώσεις, παρουσιάσεις ή άλλες παρόμοιες συμμετοχές. Μακροπρόθεσμα είναι σε βάρος της ελληνικής λογοτεχνίας αυτή η σιωπηρή αποδοχή των παρουσιάσεών μας εμπρός σ' ένα θλιβερό κοινό.

4. Οι απαιτήσεις

Οι ξένοι συγγραφείς, όταν καλούνται για μια ανάγνωση, ζητούν πλήρη ενημέρωση αλλά και προβάλλουν απαιτήσεις. Ζητούν για παράδειγμα να συναντηθούν με συγκεκριμένους συγγραφείς από τη χώρα, ή με εκπροσώπους συγγραφέων, δηλώνουν ακόμα συγκεκριμένες προτιμήσεις τους για την ανάγνωση ή την παρουσία που θα έχουν κ.λπ. Οπωσδήποτε πριν απαντήσουν θετικά σε μία πρόσκληση συμμετοχής ή ανάγνωσης ρωτούν για την πιθανή επαφή με δημοσιογράφους, τις εκτιμήσεις των διοργανωτών για την παρουσία κοινού, την προπαγάνδισή της εκδήλωσης, την παρουσία διερμηνέων κ.λπ. Εμάς, στις περισσότερες των περιπτώσεων, μας αρκεί το ...ταξίδι και η περισσή δαπάνη δημοσιότητας (προς εσωτερική κατανάλωση) που το συνοδεύει.

Αντί επιλόγου

Αυτά είναι μερικά μόνον από τα προβλήματα. Πολλές διοργανώσεις (όχι μόνον στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα) χρωστούν ακριβώς την επιτυχία τους στο γεγονός ότι καταφέρνουν να τα υπερβούν ικανοποιητικά. Ένα ενδιαφέρον στοιχείο, σε σχέση με όλα αυτά, είναι ότι οι ξένοι συγγραφείς αναφέρονται πάντοτε στην Εταιρεία που ανήκουν, τη χρησιμοποιούν ως διαμεσολαβητή σε κάποιες περιπτώσεις, κι ακόμα, παραπέμπουν σ' αυτήν για την πρόσκληση και άλλων συγγραφέων από τη χώρα τους. Συχνά μάλιστα οι ξένοι συγγραφείς διανέμουν και κάποια έντυπα γνωριμίας που αφορούν τη συνολική δραστηριότητα των συγγραφέων στη χώρα τους. Οι δικοί μας συγγραφείς θα ήταν χρήσιμο να μεταφέρουν κι αυτοί έντυπο υλικό (όπως την αγγλική εκδοχή του *Δαιδάλου*, τα δικιά μας έντυπα γνωριμίας, δηλαδή τον *Profiler*, το βιβλίο μελών, την *Ανθολογία Greek Writers Today*) ή τουλάχιστον να παραπέμπουν σ' αυτό μέσω του κόμβου *Dedalus*. Τα έντυπα αυτά έχουν εκδοθεί ακριβώς γι' αυτόν τον σκοπό. Λίγοι όμως συγγραφείς μας κατανοούν την επικοινωνιακή στρατηγική τους σημασία, ώστε να τα χρησιμοποιούν γι' αυτόν τον σκοπό. Αυτή τη στιγμή τα έντυπα αυτά έχουν ταξιδέψει σε όλον τον κόσμο, σε Έδρες Νεοελληνικών Σπουδών, σε δημοσιογράφους, σε πολλά διεθνή φεστιβάλ και διοργανώσεις καθώς και σε προσωπικότητες που επηρεάζουν την πολιτιστική πολιτική στις Βρυξέλλες και αλλού.

Όσο για τον διαδικτυακό κόμβο της Εταιρείας www.dedalus.gr είναι γνωστό, γράφτηκε και στον Τύπο, έχει επισκεψιμότητα 1.370.562 τον χρόνο, ήτοι κάτι παραπάνω από 3800 επισκέπτες την ημέρα, από όλον τον κόσμο –από τους οποίους το 30% παραμένει στον κόμβο πάνω από είκοσι λεπτά (ο μέσος όρος γύρω στα 16 λεπτά)! Είναι γνωστό ότι κι εδώ πολλοί καθηγητές, μαθητές, φοιτητές, δημοσιογράφοι κ.ά. χρησιμοποιούν τον κόμβο της Εταιρείας σε καθημερινή βάση, ειδικά τελευταία, που ανανεώθηκε και έγινε πολύ φιλικότερος στον χρήστη.

Τα εργαλεία λοιπόν υπάρχουν. Κάποτε θα πρέπει ν' αρχίσουμε να τα χρησιμοποιούμε, πιο συνειδητά και πιο υπεύθυνα. Χωρίς τον φόβο του καινούριου μέσου –που άλλωστε είναι ήδη πολύ παλαιό. Τότε και οι παρουσίες μας στις ξένες, αλλά και στις εντόπιες διοργανώσεις, αν συνοδεύονται από ανάλογη υπευθυνότητα και απαιτήσεις, θα κερδίζουν σε αξιοπιστία.

Ελλάδα-Ισραήλ:

η ταυτότητα της λογοτεχνίας

την Καλαμάτα, από 16 έως 18 Ιανουαρίου 2004, οργανώθηκε η λεγόμενη «1η Συνάντηση Ελλήνων και Ισραηλινών Συγγραφέων» που εγκαινίασε έναν ενδιαφέροντα διμερή διάλογο ανάμεσα στους Έλληνες και τους Ισραηλινούς διανοούμενους. Η Συνάντηση διοργανώθηκε από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, το Ισραηλινό Ινστιτούτο για τη Μετάφραση της Εβραϊκής Λογοτεχνίας, τις εκδόσεις Καστανιώτη και τις εκδόσεις Ψυχογιός, με την υποστήριξη του Δήμου Καλαμάτας και της Ισραηλινής Πρεσβείας στην Ελλάδα. Στόχος: να διερευνηθούν τα κοινά χαρακτηριστικά της πολιτισμικής παράδοσης και της λογοτεχνικής έκφρασης των δύο χωρών αλλά και, σε ένα πιο πρακτικό επίπεδο, να τεθούν οι βάσεις για την αμοιβαία προώθηση του ελληνικού βιβλίου στο Ισραήλ και του ισραηλινού βιβλίου στην Ελλάδα.

Κατά τη διάρκεια της Συνάντησης συζητήθηκε, μεταξύ των άλλων, η θεσμοθέτηση των ελληνοεβραϊκών λογοτεχνικών συναντήσεων, ώστε να γίνονται εναλλάξ στην Καλαμάτα και στο Τελ Αβίβ. Ακόμη, συζητήθηκε η αμοιβαία συμμετοχή των ισραηλινών στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης *Scripta* και των Ελλήνων στην Έκθεση Βιβλίου της Ιερουσαλήμ. Τέλος, συζητήθηκε η διοργάνωση σεμιναρίου μετάφρασης της ελληνικής και ισραηλινής λογοτεχνίας σε συνεργασία με το Ε.ΚΕ.ΜΕ.Λ.

Στη διάρκεια της συνάντησης, που έφερε σαν τίτλο τον στίχο του Γ. Σεφέρη «Είναι παιδιά πολλών ανθρώπων τα λόγια μας...», έγιναν τέσσερις συνεδρίες όπου τέθηκαν τα ζητήματα της συλλογικής ταυτότητας, της παράδοσης σε σχέση με το σήμερα, της διαπολιτισμικής προσέγγισης μέσω της μετάφρασης, του ρόλου της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της πραγματικότητας κ.ά. Η εβραϊκότητα (τόσο της Διασποράς όσο και εκείνη του κράτους του Ισραήλ) και η ελληνικότητα δεν απετέλεσαν, στη διάρκεια των γόνιμων διαλόγων, άκαμπτα ιδεολογήματα. Αντιθέτως ενέπνευσαν και από τις δύο πλευρές προβληματισμούς που υπερβαίνουν τα γνωστά στερεότυπα καθώς αντιμετώπισαν τη σύγχρονη πραγματικότητα μέσα από την ανεκτική υποδοχή της διαφορετικότητας.

Στην πρώτη συνεδρία, οι συγγραφείς Αβραάμ Γεοσούα και Ρέα Γαλανάκη μίλησαν (με συντονιστή τον διευθυντή του Ε.ΚΕ.ΒΙ. Χρήστο Λάζο) για την «Ιστορία, συλλογική ταυτότητα και η εικόνα του "άλλου" στην ελληνική και την ισραηλινή λογοτεχνία». Στη δεύτερη, οι συγγραφείς Κώστας Ακριβός, Μπάτσα Γκουρ, Αμίρ Ορ, Ντορίτ Ραμπινιάν και Τάκης Θεοδωρόπουλος συζήτησαν (με συντονιστή τον πρόεδρο της Ένωσης Δημοσιογράφων της Ιερουσαλήμ Γιαρόν Ενός) το θέμα «Παρελθόν και παρόν: Η παράδοση απέναντι στην τρέχουσα καθημερινότητα ως πηγή έμπνευσης για τον συγγραφέα».

Οι μεταφραστές Ράμι Σάαρι, Αμίρ Τσούκερμαν, Ιακώβ Σίμπη, Μάγκυ Κοέν και Χρυσούλα Παπαδοπούλου συζήτησαν (σε συνεδρία που συντόνισε ο ποιητής Χάρης Βλαβιανός) το θέμα: «Προσέγγιση: μεταφράζοντας από τα εβραϊκά στα ελληνικά και αντίστροφα». Η συνάντηση έκλεισε με την τέταρτη συνεδρία, όπου συζητήθηκε το θέμα: «Η νέα γενιά: Ο ρόλος της λογοτεχνίας στην δημιουργία μιας νέας πραγματικότητας», με ομιλητές τους συγγραφείς: Λένα Διβάνη, Δημήτρη Χουλιαράκη, Τάκη Θεοδωρόπουλο, Θανάση Χειμωνά, Αλόνα Κίμχι και Έτγκαρ Κέρετ και συντονιστή τον εκδότη-μεταφραστή Ανταίο Χρυσοστομίδη.

Νέες Κυκλοφορίες

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΩΣΤΑΣ ΑΡΚΟΥΔΕΑΣ

Στις σελίδες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι πρόσφατες εκδόσεις (δ' τρίμηνο 2003) των μελών της Εταιρείας Συγγραφέων ταξινομημένες αλφαβητικά κατά κατηγορία. Τα σύντομα κείμενα προέρχονται από τους εκδότες (Δελτία Τύπου, οπισθόφυλλα). Από τις ποιητικές συλλογές δημοσιεύεται ενδεικτικά το πρώτο -συνήθως- ποίημα.

Μυθιστορήματα

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ:

Έξω απ' το σώμα

—Πατάκης, σελ. 280

Καλοκαίρι 2002. Οι κραυγές μιας νέας γυναίκας στο απόμακρο σπίτι ενός χωριού θα κινήσουν την περιέργεια του Ρήσσου Κυριακίδη, εργένη και άνεργου δημοσιογράφου, και θα τον εμπλέξουν σε μια απρόβλεπτη περιπέτεια. Η αναζήτηση της αλήθειας θα καθοριστεί όχι μόνον από τα υπαρξιακά άγχη του ήρωα, αλλά και από θέματα που συνδέονται με τη γονιμότητα, τη μητρότητα και τη διαίωση του ανθρώπινου είδους. Άντρες, γυναίκες, δότες, δότες, έμβρυα και ωάρια: απορροσάτευστα κορμιά, ριψοκίνδυνες περιπτώσεις εξωσωματικής γονιμοποίησης. Ποτέ ξανά τόσο άνθρωποι δεν πάλεψαν να υπερβούν τα όριά τους. Να βγουν έξω απ' το σώμα τους.

ΝΙΚΟΣ Α. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ:

Τριεστίνια

—Εστία, σελ. 480

Η πραγματική ιστορία μιας γυναίκας, Ηπου στις αρχές του 19ου αιώνα, σε μια εποχή ιδιαίτερα δύσκολη για το φύλο της, όχι μόνο σπούδασε ιατρική -γεγονός αδιανόητο εκείνο τον καιρό- και εργάστηκε με επιτυχία, αλλά ανέλαβε τη θέση της αποκλειστικής γιατρού των οθωμανικών ανακτόρων την εποχή του σουλτάνου Αμπντούλ Μετζήτ και των προσπαθειών του για εξευρωπαϊσμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη και έγινε γνωστή με το καίριό της όνομα Τριεστίνια, από το Τριέστι από όπου καταγόταν. Καρπός του έρωτα της Μαρίας Ντενέγκρι και του Μπρούνο Στάν, αξιωματικού του αυστριακού στρατού, έζησε έντονη ερωτική ζωή, παντρεύτηκε, δεν συμβι-

βάστηκε όμως ποτέ και η ιατρική παρέμεινε πάντα η μοναδική της αγάπη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΣΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ:

Ο αγρός του αίματος

—Κέδρος, σελ. 330

Δεν είναι να αναφερθώ σε εγωισμούς και κατορθώματα, να εξάρω μνήμες ηρώων. Αλλά πώς μέσα από τα αίματα και τις θυσίες να βρω το νόημα εκείνο που θα με κάνει να πιστέψω στη ζωή. Μέσα από τις πράξεις και τα παθήματά τους, δεν στοχεύω να αποκαταστήσω κάποια ενότητα. Δεν σκοπεύω να δημιουργήσω τραγικές μορφές που στο πρόσωπό τους να αποκτούν νόημα τα συμβαίνοντα, οδηγώντας σε κάποιο τέλος, όσον αφορά στη μοίρα των ανθρώπων. Θέλουμε να επέμβουμε στα πράγματα, να τα κατευθύνουμε, αλλά τα πράγματα κινούνται πέρα από μας. Η ιστορία δεν διδάσκει, το τέλος δεν ανταποκρίνεται σ' εκείνο που αρχικά γέμιζε με έκπληξη και θάμβος το νου. Βλέπουμε και δεν βλέπουμε την πραγματικότητα που μας περιβάλλει.

ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ:

Νώε

—Κέδρος, σελ. 360

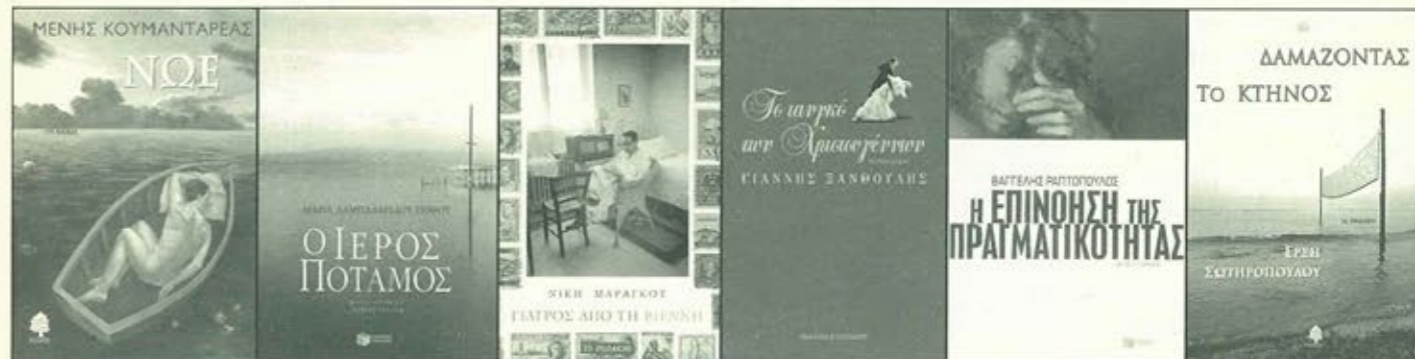
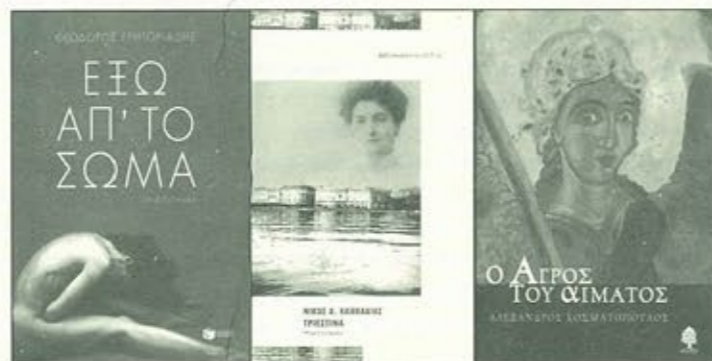
Ο Νώε είναι υπάλληλος τραπέζης, πάτερ φαμίλιας και καταπιεσμένος ομοφυλόφιλος, παντρεμένος με μια γλυκιά γυναίκα η οποία είναι ευχαρι-

στημένη που ο άντρας της δεν πάει με άλλες... Μια μέρα αποφασίζει να παραιτηθεί από την τράπεζα, να φτιάξει μια κιβωτό «σαν το στέρνο μιας κήνας» και να ξανοικτεί στο πέλαγος, ενώ η βροχή αρχίζει να πέφτει. Επιβιβάζονται μαζί του τα παιδιά του και πολλά ζευγάρια πουλιών και ζώων. Ένα ταξίδι φυγής, δημιουργίας αλλά και αυτογνωσίας, τόσο για τον ήρωα όσο και για τον ίδιο τον συγγραφέα. Η φαντασία εναλλάσσεται με την πραγματικότητα σ' αυτό το μυθιστόρημα που είναι γεμάτο αλληγορίες. Κι ο Νώε έρχεται αντιμέτωπος με τα πάθη, τις ενοχές, τη θεία δίκη, μέχρι να βρει την αγάπη.

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ - ΠΟΘΟΥ:

Ο ιερός ποταμός—Πατάκης, σελ. 300

Ο Νάρκισσος Μαυρολέων επιστρέφει στο γενέθλιο τόπο του, ύστερα από είκοσι ένα χρόνια, με σκοπό να πουλήσει το πατρικό του σπίτι και να ελευθερωθεί από μια παιδική ανάμνηση που σημάδεψε τη ζωή του. Όμως το σπίτι τον παγιδεύει από αόρατους δρόμους. Κι ένας μυθικός ποταμός που περνά δίπλα του ζωντανεύει το μυστήριο που κρύβει. Εκεί θα ζήσει τον έρωτα ενός παράξενου κοριτσιού, της Περσεφόνης, που θα τον οδηγήσει στα μυστικά μιας διαφορετικής αυτογνωσίας.

ΝΙΚΗ ΜΑΡΑΓΚΟΥ:

Γιατρός από τη Βιέννη

—Το Ροδακίω, σελ. 196

Ένας νέος από την Αμμόχωστο σπουδάζει γιατρός-χειρουργός στη μεγάλη Ιατρική Σχολή της Βιέννης. Δεν έχει πόρους, είναι ξένος, μα εγκληματίζεται και διαπρέπει στις σπουδές, στην επιστήμη, στον έρωτα. Συνηθισμένη ελληνική περίπτωση. Μαζί με τα γεγονότα της ζωής του παρακολουθούμε πώς μεγάλωσε μες στην καρδιά του μήλου -Αυστρία και Γερμανία- το σκουλήκι που τον έφαγε: ο φασισμός που λεγόταν ναζισμός. Διωγμένος από το μαύρο σύννεφο του πολέμου ο γιατρός ριζώνει τελικά στο νότιο γυρογάλι της Κύπρου, ταιριάζει με μια γυναίκα, ανακαλύπτει πως «την απόλυτη ανοικτοσύνη» όποιος την έχει «μπορεί να την κουβαλάει παντού».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ:

Το ταγκό των Χριστούγεννων

—Καστανιώτης, σελ. 196

Ένα ταγκό για τα Χριστούγεννα γίνεται αφορμή να ανατραπεί ο «καμφίσημος» -έτσι κι αλλιώς- αισθηματικός κόσμος του Στρατοπέδου Βάτη στον Έβρο. Ένα ταγκό που ξεδιπλώνει ρυθμικά σχέσεις και απελπίσιες μέσα από ξεκαρδιστικά δραματικές συγκυρίες. Καταγραφές όλων αυτών ο Λάζαρος Λαζάρου, που γίνεται μάρτυρας ερώτων, θανάτων και εορταστικών πανικών. Έτσι τα Χριστούγεννα του 1970 θα καταχωρηθούν στη μνήμη του σαν σκοτεινός αισθησιακός εφιάλτης, που θα τον ακολουθεί σε όλη του τη ζωή με ένα αθεράπευτα ρυθμικό ταγκό.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ:

Η επινοήση της πραγματικότητας

—Πατάκης, σελ. 716

Η ιστορία της εκδίκησης του Τσάρ-Ηλι, ο οποίος αναλαμβάνει να προστατεύσει την περίπου βιασμένη από τα αφεντικά της Ζέτα, και η ιστορία της φυγής στο εξωτερικό του αδιασμένου από την Ψυροκώστανα Χρήστου Τριανταφυλλόπουλου, διασταυρώνονται με το πορτρέτο μιας οικογένειας που ξεκινάει από τα χαμηλά και φτάνει ως τα υψηλά της κοινωνικής κλίμακας. Εφοπιστές και καναλάρκες, φωτομοντέλα και γυμναστές, μπράβοι νυχτερινών κέντρων και δημοσιογράφοι, αργόσχολες μεγαλοαστές και μικροαστές νοικοκυρές. Μια πινακοθήκη από σπαρταριστά σύγχρονους ήρωες, σε μια σχεδόν κινηματογραφική αφήγηση, όπου οι κωμικοί τόνοι εναλλάσσονται με τους σοβαρούς. Ένα μυθιστόρημα με θέμα τη σημερινή Ελλάδα, σε όλη της τη δόξα και σε όλη της την ξεφτίλα.

ΕΡΣΗ ΣΩΤΗΡΙΟΠΟΥΛΟΥ:

Δαμάζοντας το κτήνος

—Κέδρος, σελ. 330

Μακριά από την επαναστατημένη έξαρση της νεανικής του ηλικίας, ο Άρης Παυλόπουλος, πετυχημένος σύμβουλος υπουργού και αντισυμβατικός οικογενειάρχης, ζει μια άνετη ζωή στην Αθήνα, κρατώντας κρυφές τις σκοτεινές πλευρές του: την εμμονή στο σεξ και την καταπιεσμένη φιλοδοξία του να αναγνωριστεί ως ποιητής. Μια ποιητική εκδήλωση αφιερωμένη στο έργο του κι ένα ταξίδι στην Ισπανία, στοιχειωμένο από τον σεξουαλικό συμβολισμό της ταυρομαχίας, θα του δώσουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσει όλες τις επιθυμίες του, μέχρι τη στιγμή που αντιλαμβάνεται ότι ένας νεαρός αλήτης τον καταδιώκει στους δρόμους της Αθήνας και γίνεται η σκιά του.

Ποίηση

ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ:

Μια αλφάβητος κωφαλάλων - ποιήματα και κολάζ

—Άγκυρα, σελ. 80

Για την ψυχή μου πάλεψα στα στάδια των Ρωμαίων για τον άνθρωπο που ήμουνα με τα θηρία πάλεψα για την αθάνατη ψυχή μου έφερα το σπαθί των Καισάρων στην Πύλη μπροστά γονάτισα πριν να μου πάρουν το κεφάλι στο θάμπωμα αναστήθηκα ...

ΤΑΚΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ:

Ποιήματα 1941 - 2002

—Καστανιώτης, σελ. 700

Έφυγες
Και οι καθρέφτες
έχουν σβήσει
Ακόμα θυμούμαι
Το χέρι σου
Που αναζητούσε τον ήλιο
Έμεινε μόνο
Ένα φθινόπωρο
Μια μακρινή ομίχλη
Το παράπονο της υδρορροής

Κι όταν νυχτώνει
Κάποια βροχή από άστρα
Που φέγγει
Πίσω από τη μνήμη

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΗΣ:
Ασκήσεις τοπογραφίας
—Γαβριηλίδης, σελ. 86

Τα ποιήματα παραμερίζουν τις πέτρες,
τις μέρες, τα χρώματα.
Μένει μόνος του ο αέρας με φωνές
παλιών καλοκαιριών,
μένει ο σκορπίος που πριν φρουρούσε το
λιθάρι του,
φύλλα με σκεπασμένο το φως τους
σε κήπους,
όπου έπαφα σαν παιδί μέσα στην λέξη
κήπος,
πλάι σε λευκά αγάλματα,
όπου το μαύρο αποκτάει σιγά-σιγά
σώμα καταδικό του.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ:
Ο ύπνος του καπνιστή
—Καστανιώτης, σελ. 60

Λίγο πριν κοιμηθώ αργά το βράδυ
ανοίγει κάποια πόρτα στο σκοτάδι
κι ακούω μες στο στήθος μου γατάκια
που κλαίει σε αυλές και σε σοκάκια
μέχρι να βρουνε στο μαστό του ύπνου
το ρόφημα του βλαβερού τους δείπνου
θηλάζοντας την πίσσα της ημέρας
στη ρώγα μιας σόρατης μητέρας.

ΜΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ:
Η πόρτα της Πηνελόπης
—Γαβριηλίδης, σελ. 48

Μοιάζει μαρμάρινη στήλη με τα εγχάρ-
ακτα
ονόματα ανθρώπων που έπεσαν για την
πατρίδα.
Κάθεται χρόνια μπροστά στην πόρτα της.
Ποτέ στη ζωή της δε σηκώθηκε από 'κει.
Ίσως εκεί γεννήθηκε στα πένθη της και
γέρασε.

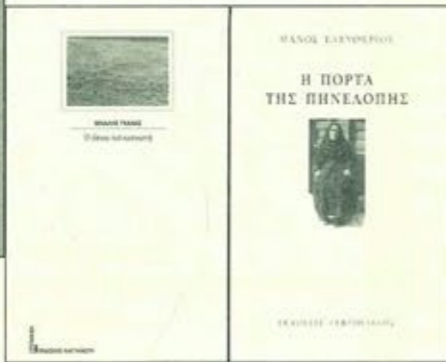
Νερό των πεθαμένων πίνει, της Σελήνης.
Φοράει μαύρα και πενθεί.
Και για πολλούς πενθεί κι ίσως για μένα.

ΔΙΑΥ ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ:
Ανοιξεία μέθη —Γαβριηλίδης, σελ. 48

Προς ώρας
παιδικά ενθυμήματα
κρίνων ασάλευτων
πηγών αστειρευτων
στον κόρφο της γιαγιάς.
Ποιος όρισε την ευτυχία;
Κειμήλιον μεθ' εμού
της γιαγιάς το νανούρισμα
η λευκή της μαντίλα
Κάστρα πριγκίπων παραμυθένιων
Απονενομημένων ανδραγαθημάτων...

ΡΟΥΛΑ ΚΑΚΑΛΑΜΑΝΑΚΗ:
*Τζακ, ο αντεροβγάλτης - Σώμα
με σώμα η μνήμη* —Μεταίχμιο

Ο Τζακ σήκωσε τα φορέματα της
νεαρής γυναίκας και έκρυψε μ' αυ-

τά το πρόσωπό της, αφού πρώτα το φίλη-
σε με πάθος και το χάραξε σταυρωτά με
το μαχαίρι.
Σαν ψάρι που σπαρταράει (μέσα στο νε-
ροκύτη της κουζίνας) το γυμνό σώμα, γλι-
στράει και πέφτει και χτυπιέται, ώσπου να
το πετύχει το μαχαίρι, τόσο επιδέξιο πα-
ρότι άκαμπτο, ώστε το γλίστρημα και την
πάλη του ζωντανού ψαριού να μπορεί να
δαμάσει.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΒΙΤΗΣ:
Του προσώπου —Σοκόλης, σελ. 55

Σε μένα απ' την αρχή βρήκαν καταφυγή
λεπτότατοι μηχανισμοί αυτοκαταστροφής
όπως η πλήξη και η εκδίκηση
που τρέφουν ανέκαθεν τον βίο των ζω-
ντανών.
Με σύνεση ωστόσο έκτοτε κι από ένα έν-
σικτο
ελάχιστης αντίρρησης αυτοσυντήρησης

δεν έπαψα να φροντίζω ψύχραιμα την ει-
κόνα
της αράγιστης εγκεφαλικής μου τάξης
όπου συχνά όμως έλκονται γι' ανάρρωση
αισθήματα τραυματισμένα ή απόβλητα
όπως της φρεναπάτης του έρωτα
ή της χαμένης από χέρι συντροφικότητας.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΩΣΤΑΒΑΡΑΣ:
Οι μεταμορφώσεις των κήπων
—Μεταίχμιο, σελ. 50

Με το φόβο πάντα πορεύθηκα
με τον φόβο συνεχίζω να διασχιζω τον
κόσμο.
Μπαίνω στο αφύλαχτο όνειρο
στ' άδυστα της Αγάπης βουλιάζω.
Και μόνο μέσα σε μια πυκνή δύσβατη λόχ-
μη
κάτω από κάποιους φιλόξενους στίχους
σαν το κυνηγημένο αγρίμι κουρνιάζω.
Κι αν κάποτε ουρλιάζω, αν χτυπιέμαι, αν
χάνομαι
δεν είναι γιατί ξεκινιέμαι και βγαίνω απ'
την κρύπτη μου.
Είναι γιατί κι εκεί με ξετρυπώνει ο
λύκος.

ΒΥΡΩΝ ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ:
Έως... —Νεφέλη, σελ. 42

Γιατί με φώναζες και γύρισα
Καλά έφευγα και καλά με ξεπροβόδιζαν
χωρίς να μου
κρατούν κακία τα εγκόσμια
όλα όσα δε θέλησα να πράξω κι έπραξα
όλα όσα δε θέλησα να γίνω κι έγινα
Να 'χουν αποσπασθεί τ' αγγίγματά μου
απ' ό,τι άγγιξα
και να με συνοδεύουν
Γιατί με φώναζες και γύρισα
σα δάκρυ που μετάνιωσα και δεν εκύλησε
Γιατί να πρέπει τώρα να διανύω προς τα
πίσω όλη
αυτή την εγκατάλειψη
γέρος ποιητής διωγμένος απ' τους στί-
χους μου...

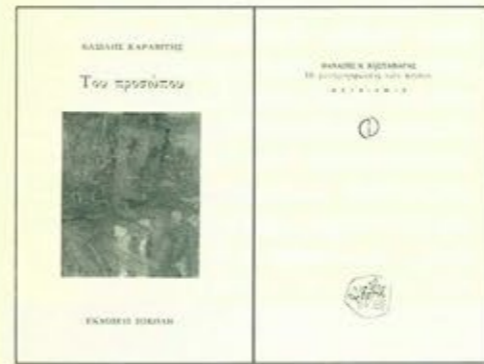
ΜΑΡΙΑ ΛΑΙΝΑ:
Εδώ —Καστανιώτης, σελ. 70

Ζω εδώ
όπως τα έντομα ζουν εδώ
για τη δροσιά τη νύκτας

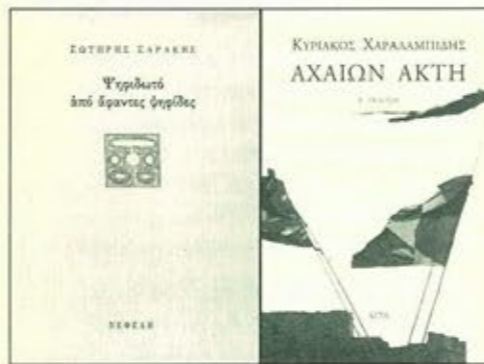
που η άμμος μαζεύεται και φτιάχνει σχέδια
φυσάει και φεύγει μπροστά
το σχέδιο διατηρείται
κατά τόπους πυκνώνει
οι περιελίξεις του απορροφούν τον άνεμο
τα σύμφωνα του ανέμου
το θήτα, το φι και το χι...

ΜΑΝΟΛΗΣ ΠΡΑΤΙΚΑΚΗΣ:
Ποιήματα 1984-2000
—Μεταίχμιο, σελ. 226

Δεν τη χωράει το σπίτι. Καθαριομανής
έως μιάσματος' το περνάει από κλίβα-
νο κι αστράφτει χρυσαφιά επιδερμί-
δα. (Ας βουίζει αποκάτω το κενό).
Μετατοπίζει σαλόνια σε χώρους που
φωτίζουν ένα ένα τα στάδια της εξο-
ρίας της. Νύκτες τριβής, της αφήνουν

ένα έκζεμα στα δάχτυλα για να κατορ-
θώσει μια ανταύγεια ως την εξαγρίωση
και ως τον άσπρο σκελετό του εσω-
τατου τρόμου. Τακτοποιεί ξανά και
ξανά τα μικρά παλιά σκεύη μέσα σ' έ-
να λυπημένο κι ακανθώδες άπειρο.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΑΡΑΚΗΣ:
*Ψηφιδωτό από άφα-
ντες ψηφίδες*
Νεφέλη, σελ. 82

Μια νύκτα εκείνο το καράβι
θα με πάρει.
Μια νύκτα εκείνο το καράβι
θα με πάρει
μακριά, σε θάλασσες που
δεν ταξίδεψε κανείς
σε θάλασσες που χρόνια πε-
ριμένουν
μια νύκτα εκείνο το καράβι θα κινήσει
ξαφνικά κι εγώ θα το προλάβω
ήσυχο ας στέκει τόσα χρόνια στη γωνιά
του
μια νύκτα θα κινήσει, ακούω την αλυσίδα
της άγκυρας που τρίζει, αμέτρητες
φορές την έχω ακούσει, βγαίνουν
απ' το φουγάρο του καπνού...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:
Αχαιών ακτή (επανέκδοση)
—Άγρα, σελ. 120

'Ηθελα να μπορούσα να πετούσα
(και να μη με θεωρούν)
πάνω απ' αυτό που λέγεται νησί,
απ' τη Γραμμή του Αττίλα πέρα,
στα βάθη της Ασίας της ενάερης Κύπρου.
Να εισχωρώ στις τάξεις του εχθρού,
καλή να βρίσκω βρώση του ματιού.
Γη ενάλια, πού σου παίρνουν το κορμί
και του ποδιού το κόκαλο σου κόβουν,
τα χέρια, τη γαστέρα σου τρυπούν
με τάφους και σκληρά πολυβολεία.
Τι κάνεις θάνατε, είσαι καλά;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:
*Αιγιαλούσης επίσκεψις - ένα ποί-
ημα και ένα σχόλιο* —Άγρα, σελ. 40

Πλήθος θαλάσσης' θάλασσα πλημμύρισε
τον ουρανό με κέντημα χρυσό.
Γλωσσαλαλία' ριτισμένα τα κουδούνια,
καθένα στο δικό του πλάγιο ήχο.
Νομίσματα θαμμένα βασιλέων
που γνώρισαν τον αίνο σκαμαχούνη
με τα βελδάσματα του χόρτου.

Πέτρα ήμερη
κατέχει τους γήλοφους και κατέρχεται
προς το αγίασμα τ' Αγίου Θεορίσου.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ:
Μιγαδικά και αμφιθαλή
—Μεταίχμιο, σελ. 80

Τα κενά που αφήνει η ζωή, πέφτοντας
Τα απομαγνητοφωνεί ο λόγος
Του χρόνου ίδια κερασόνησος, αντικρύ της
φωνής
Καταμεσής της θάλασσας που μιλάει εκα-
τέρωθεν της βοής
Και βυζαίνει ασύστολα αναπαριστώντας το
σόρατο
Ακατάληπτες ενέργειες πιστώνοντας και
σημασίες
Στα περασμένα και στα περάσματα δικήν
υετού
Χρησιμοδοτώντας —με μεγάλη ακρίβεια
γεννήθηκα
Κι έφτασα, με μεγάλη ακρίβεια επιμένω-
Το σκοτεινό τους άρωμα πρεσβεύοντας ν'
αντιγράψει
Δίκην θυρεού, πριν χαθούν για πάντα
Κι ανώφελα επιστρέφουμε στα σημεία
Καθώς η γραφή, σφραγίδα ιερογλυφική,
τα ραντίζει
Με παντέρημες πλην εύσμες τις αισθή-
σεις...

Νομβέλες / Διηγήματα

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ:
Εθισμός στη νικοτίνη
—Μεταίχμιο, σελ. 200

Η Ρουφίνα Σίλιτζη! Η εικόνα α-
Ηναδύθηκε μέσα μου ακαριαία.
Εγώ βρέφος στην αμμουδιά και
κείνη να έρχεται από τη θάλασ-
σα περπατώντας επί των υδάτων.
Βγήκε έξω, μέσα στην αποθέωση
της γύμνιας της, χωρίς να μου
δώσει καμιά σημασία. Ήταν αυ-
τό που δεν μπόρεσα να αντέξω
ποτέ. Άρχισα να κλαίω και το

κλάμα μου την ενόχλησε. Με κοίταξε με τον ίδιο κακό τρόπο όπως τώρα και, σκεπάζοντας με τις παλάμες το ανθισμένο εφηβαίο της, μου γύρισε τις πλάτες και απομακρύνθηκε με τον βασιλικό της τρόπο. Σχεδόν εβδομήντα χρόνια από τότε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΗΣ:
Πιο μακριά δεν γίνεται
(Σειρά: Γράμματα για σένα)
—Ελληνικά Γράμματα, σελ. 130

Από τις λεωφόρους του Μανχάταν στην παλιά πόλη του Ντύσσελτορφ και στα βιομηχανικά κέντρα της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας κι από κει στις βουερές γειτονίες του δαιδαλώδους Πεκίνου, στο λιμάνι του Χονγκ Κονγκ, τη «Γέφυρα του Λωτού» στο Μακάο, στη Σεούλ και στις Βερμούδες: οι τόποι γίνονται φράσεις, παράγραφοι, επιστολές που θα επιδοθούν πολλά χρόνια μετά, όταν η Γλαύκη και η Μαρκέλλα θα έχουν ξεπεράσει το φράγμα της σιωπής και θα έχουν αρχίσει να μαθαίνουν ανάμεσα στις άλλες γλώσσες και τη γλώσσα του αποστολέα. Ο κόσμος τείνει να γίνει μια σελίδα, ένα γράμμα στην άκρη του Ειρηνικού Ωκεανού, μια απόδραση στις θάλασσες της Νότιας Κίνας.

Η επιστολική νουβέλα του Γιώργου Βέη συνοψίζει τους χώρους σ' ένα τοπίο, σε μια επιθυμία, σ' ένα όνειρο: τη

σα στον εγκέφαλο των ανθρώπων ως σταθερότυπα προερχόμενα από κατανάλωση συγκεκριμένης ναρκωτικής ουσίας. Παντού και πάντοτε, οι κουρασμένοι σωματικά άνθρωποι, όταν πέφτουν για ύπνο, ονειρεύονται ότι πέφτουν από ύψος και ξυπνάνε έντρομοι. Κι αυτό προέρχεται εμμέσως από την επεξεργασία της τροφής μέσα στον οργανισμό. Η περιφημη, περιλάλητη, περιβόητη και κοινή αίσθηση της ενότητας του ανθρωπίνου είδους προέρχεται από την κοινή τράπεζα, από τις επιλογές της τροφής, που, οφείλω να ομολογήσω, είναι θλιβερά πανομοιότυπες σε όλους τους αιώνες που διατρέχω. Ακόμη κανένας δεν επέζησε τρώγοντας λίθους εκ του όρου. Και να το δοκίμασε, πέθανε ευθύς.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ:
Τεχνητές αναπνοές
—Πόλις, σελ. 90

Τα οκτώ διηγήματα αυτού του βιβλίου μπορεί να μη μοιάζουν μεταξύ τους (όπως π.χ., τα διζυγωτικά δίδυμα), αλλά προδίδουν αβασάνιστα την καταγωγή τους: στον γενετικό τους κώδικα ανιχνεύεται Μπόρχες, κι όλα τους μειδούν με μελαγχολία, ζηλεύουν τον κινηματογράφο, ερωτοτροπούν με το παράλογο, ναρκοθετούν το ρεαλισμό. Τα οκτώ διηγήματα αυ-

λία. Βουβόι. Σκυλιά αλυκτάνε στη νύχτα. Σειρήνες. Συναγερμοί. Βόμβοι αεροπλάνων. Καταφεύγω στα βράκια. Σκοτάδι στα πεύκα. Συσκότιση. Πυροβολισμοί. Σαρώνει ο θάνατος. Πείνα. Σκοτάδι πικρό. Ερχόταν ο θάνατος σαν παγωμένος αγέρας... Έκλεινε μια δεκαετία με πολέμους, θανάτους αίμα, πείνα, πόνο. Ένα αίσθημα εξευτελισμού και ταπείνωσης. Μια ανέκκλητη απώλεια. Μια έλλειψη συνέχειας του χρόνου. Μόνο με τη λογική, χωρίς αισθήματα, ίσως πρέπει να γίνει και πάλι μια αρχή. Κάτι να επιζήσει...

Κ.Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ:
Αντί σιωπής
(Σειρά: Γράμματα για σένα)
—Ελληνικά Γράμματα, σελ. 65

Ο Κ. Γ. Παπαγεωργίου παρουσιάζει μια επιστολή που δεν γράφεται με την προοπτική να επιδοθεί σ' αυτόν προς τον οποίο νοερά απευθύνεται που θέλει απλώς να ψηλαφίσει το κενό της απουσίας του, να συναρμολογήσει λόγια που επιβήθηκαν ή υπονοήθηκαν, κινήσεις ανεπαίσθητες και χειρονομίες που έμειναν για μια στιγμή μετέωρες στον αέρα, μια τέτοια επιστολή δεν υποκαθιστά παρά τη σιωπή του αποστολέα.

Καλά καλά δεν υπάρχει ούτε αποστολέας: υπάρχει μόνο μια απροσδιόριστη, έντονη ωστόσο, ανάγκη για επι-

σει, χάνεσαι σε λαβύρινθους. Είναι σαν να παίζεις πλέον σε ξένο γήπεδο. Κι ενώ οι ψυχές μας κάθονται –κωμικοτραγικές– μες στα παλιά των τα πετσιά τ' αφανισμένα, ακούγονται καμιά φορά φωνές αγαπημένες –σαν μουσική, τη νύχτα, μακρινή, που σβήνει.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΡΤΟΜΑΤΣΙΔΗΣ:
Φωτο – Veritas —Μεταίχμιο, σελ. 120

Σικαινόταν τις στημένες φωτογραφίες. «Η ζωή πρέπει να φανεί όπως είναι» έλεγε. «Φωτο-Veritas! Χωρίς φτιασίδια και ψεύτικες μπουκλές!» Ρεαλισμός που πάλλεται ανάμεσα στις σκηνοθετημένες πόζες και το νατουραλισμό του δρόμου, όπου η πραγματικότητα μας χαστουκίζει και στο άλλο μάγουλο, σ' αυτό που δεν προλάβαμε να γυρίσουμε... Προβλήματα των νέων ανθρώπων, γεροντικοί έρωτες και σεξ, μέχρι τη συνάντηση με το ανεξήγητο, όπου το υπερφυσικό είναι η άλλη πτυχή του ρεαλισμού.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ:
Εγνατία οδός - λόγου χάριν
—Εγνατία Οδός Α.Ε., σελ. 180

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΑΞΙΩΤΗΣ, ΠΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΟΛΛΑΣ, ΣΑΚΗΣ ΣΕΡΕΦΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΑΜΠΑΡΩΝΗΣ, ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ, ΕΡΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΙΣΕΛ ΦΑΙΣ

Ιστορίες για την Εγνατία Οδό, την Παλιά και την ολοκαίνουρια, από δέκα σύγχρονους Έλληνες συγγραφείς, οι οποίοι ανέλαβαν να τη διασχίσουν με τις λέξεις τους. Ιστορίες που πέφτουν η μια πάνω στην άλλη, που συναντιούνται στο ίδιο σημείο στη μέση του δρόμου, που κατοικούν τις ίδιες πόλεις κατά μήκος της, άλλοτε με χρονική απόσταση αιώνων, κι άλλοτε με διαφορά δευτερολέπτων. Ιστορίες που προσπερνιούνται μαρσάροντας,

που αλληλοκοιτάζονται μέσα από καθρεφτάκι του οδηγού, που ακολουθούν υποχθόνιες διαδρομές κάτω από τον παμπάλαιο δρόμο, ή που φρενάρουν στην άκρη του σύγχρονου αυτοκινητόδρομου κι αρχίζουν να εκλύουν τα λόγια τους, με τις μηχανές τους στο φουλ.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ:
Μοναχικά ανδρόγυνα
—Μίνωας, σελ. 165

ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΖΑΡΟΚΩΣΤΑ, ΒΙΚΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΑΡΙΑ ΛΑΙΝΑ, ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΣΟΡΑ, ΣΟΦΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, ΠΑΥΛΙΝΑ ΠΑΜΠΟΥΔΗ, ΕΡΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΥΓΕΝΙΑ ΦΑΚΙΝΟΥ, ΕΛΙΑΝΑ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΟΥ

Δέκα γυναίκες συγγραφείς γράφουν Δένα μονόλογο στον οποίο πρωταγωνιστεί ένας άντρας. Μεσήλικες εν πολλοίς κουρασμένοι από ιδέες και βιώματα άντρες στη δίνη της μοναξιάς, της αμφιβολίας ή της προδοσίας, αποκαθλωμένοι από τα πολιτισμικά τους στερεότυπα, άντρες φωτισμένοι με τρυφερότητα ή σαρκασμό, αφηγούνται δύσκολες ζωές που μετεωρίζονται ανάμεσα στις αναμνήσεις και τις προσδοκίες. Στους αντεστραμμένους αυτούς φυλικούς μονολόγους, οι συγγραφείς αποδεικνύουν ότι, εντέλει, η λογοτεχνία υπερασπίζεται άλλοτε το άφυλο και άλλοτε το ανδρόγυνο της γραφής.

Ημερολόγια
Επιμέλεια ΜΙΣΕΛ ΦΑΙΣ, πρόλογος Δ. ΔΗΜΗΡΟΥΛΗΣ —Μίνωας, σελ. 222

ΤΑΤΙΑΝΑ ΑΒΕΡΩΦ, ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΑΞΙΩΤΗΣ, ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ, ΝΕΝΗ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ, ΑΜΑΝΤΑ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΘΩΜΑΣ ΣΚΑΣΣΗΣ, ΑΛΕΞΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ, ΕΡΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Δέκα συγγραφείς γράφουν μια ερωτική ιστορία στη σπασμένη φόρμα του ημερολογίου (εξού και ο τίτλος). Ημερολόγια, λοιπόν. Αισθησιακές, απενομημένες, σαρκαστικές, κατεχοκνή όμως σελίδες απουσίας. Καθώς αυτός που ημερολογεί απευθύνεται σε κάτι που λείπει – πόσο μάλλον όταν αυτό το κάτι συνδέεται με την ερωτική εμπειρία. Σκίζοντας σελίδες από άλλες ζωές ή από την ίδια τη ζωή τους, οι δέκα συγγραφείς δένουν το μελαγχολικό ή ειρωνικό βιβλίο του ερωτικού χρόνου.

Δοκίμια / Μελέτες – Κριτικά κείμενα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΑΓΗΣ:
Ζητήματα λογοτεχνικής κριτικής, Τόμος Γ' —Σοκόλης, σελ. 105

Ο λόγος σημαίνει αλλά και υποσημαίνει. Ο κριτικός οφείλει να δείχνει τα χαρτιά του. Ερμηνεία, αξία και κριτική. Κριτική της λογοτεχνίας και διαφήμιση. Βιογραφική κριτική: ένας φαύλος κύκλος. Αξιολογικά κριτήρια σε τέσσερα κορυφαία κείμενα της νεοελληνικής κριτικής (Ροϊδης, Παλαμάς, Ξενόπουλος, Σεφέρης). Δήλωση και πραγμάτωση στον ποιητικό λόγο: μια συχνή κριτική παρερμηνεία. Με ποιον διαλέγεται ο κριτικός της λογοτεχνίας; Δυο περιπτώσεις θετικής κριτικής παρά τις αντίθετες θεωρητικές θέσεις των κριτικών.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΙΓΤΥΡΙΟΥ:
Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στους δύστηνους καιρούς (1941-44) Τόμος Γ' —Καστανιώτης, σελ. 435

Ο νέος αυτός τόμος εξιστορεί την αμέσως επόμενη χρονική φάση του συνόλου του έργου (1880-1999). Ο

συντροφικότητα μέσα στις αντιφάσεις και στα δεινά της δύσκολης μέρας και της εξωντωτικής νύχτας.

ΠΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ:
Αιγυπτιακή νουβέλα
—Μεταίχμιο, σελ. 70

Δεν πήγαν λοιπόν Αιγύπτιοι στην Αμερική μήτε Βαβυλώνιοι στις Μυκήνες, ώστε να γεμίσει ο κόσμος πυραμίδες. Οι πυραμίδες πλάστηκαν μέ-

τού του βιβλίου ονειρεύονται, όταν μεγαλώσουν, να γίνουν μουσική.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΜΑΡΚΟΓΛΟΥ:
Διέφυγε το μοιραίο
—Νεφέλη, σελ. 170

Ο άνθρωποι πρέπει να διαλέγουν το θάνατό τους. Τα πεύκα. Η θάλασσα. Πράσινη και γαλάζια. Ο ήλιος. Η πόλη λιωμένο μέταλλο σε παραμορφωτικό καθρέφτη. Τα δέντρα. Σιγή. Άρωμα Απριλή. Το φεγγάρι σαν κιμω-

κοινωνία με τον «άλλο» που κρύβεται μέσα στον καθένα και που κάποτε διεκδικεί επιτακτικά το πρόσωπό του – ή το προσωπείο του.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΕΤΣΕΤΙΔΗΣ:
Σε ξένο γήπεδο —Πατάκης, σελ. 145

Η ζωή μοιάζει με μια παρτίδα σκάκι, Ημόνο που νικάει πάντα ο αντίπαλος. Όπως στο σκάκι το πιο δύσκολο μέρος του παιχνιδιού είναι το τρίτο, το φινάλε, και εκεί δυσκολεύουν οι κινή-

τόμος παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για δύο κυρίως λόγους:

Πρώτον, επειδή η λογοτεχνία του Μεσοπολέμου με την εξαρσή της στη Δεκαετία του Τριάντα, στη νέα αυτή χρονική φάση, που οι στρατιές των ναζί ζητούσαν να επιβάλλουν τον σκοταδισμό τους στην Ευρώπη, πλουτίζεται, ως αντίδραση στο ζοφερό κλίμα, με νέα έργα, κάποτε οριακής σημασίας, που ένα εξ αυτών επωμίζονται τον ρόλο της ενίσχυσης του ηθικού και εθνικού φρονήματος, ιδωμένου κατά τα πρότυπα του ελεύθερου στοχασμού του Σολωμού, που θεωρούσε «εθνικόν ό,τι είναι αληθές».

Δεύτερον, επειδή εμφανίζεται μια νέα γενιά, η οποία, ενώ ανατράφηκε με τα νεωτερικά έργα της Δεκαετίας του Τριάντα, διατηρεί μια διακριτική

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΕΡΗΣ:

Κρίση του θεάτρου Δ' - κείμενα θεατρικής κριτικής 1994-2003

—Αλεξάνδρεια, σελ. 655

Ο τέταρτος αυτός τόμος κειμένων θεατρικής κριτικής περιέχει επιλογή από τη σχετική εργασία μου κατά το διάστημα 1994-2003. Οι τρεις προηγούμενοι τόμοι κάλυψαν, με τον ίδιο περίπου τρόπο, το διάστημα 1976-1994. Σ' αυτό το βιβλίο στεγάζονται κείμενα που δημοσιεύθηκαν μέχρι το 1997 στο λογοτεχνικό περιοδικό *Η λέξη των Θ.* Νιάρχου και Αντ. Φωστιέρη. Επίσης περιλαμβάνονται, κατά πλειονότητα, τα κριτικά κείμενα που συνέχισαν να δημοσιεύονται στην εφημερίδα *Η Καθημερινή* από τον Μάιο του 1994 μέχρι τις αρχές του

Vernant μας δείχνει πως «τόσο στην πορεία του ως στοχαστή, όσο και στις επιλογές του ως πολιτικά στρατευμένου ατόμου, οι δυο αντιτιθέμενοι πόλοι του μύθου και της πολιτικής δεν έπαισαν ποτέ να συνδέονται». Το βιβλίο οργανώνεται γύρω από μια ποικιλία θεμάτων, και συγκεκριμένα: τις μορφές της πίστης και του ορθολογισμού τόσο στην αρχαία Ελλάδα όσο και στη σύγχρονη εποχή, τη θρησκεία ως αντικείμενο επιστήμης, το φανταστικό και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να δηλωθεί η παρουσία του αόρατου, την επικαιρότητα του τραγικού, τα προβλήματα που γεννά η διάκριση «θητοί-αθάνατοι» στους Αρχαίους, τις μυθολογίες και τη μακροβιότητα των θεών των αρχαίων Ελλήνων.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΒΙΣΤΩΝΙΤΗΣ:

Οι σημαίες του αναχρονισμού

—Τυπώθητω-Δαρδανός, σελ. 255

Η απόρριψη, θεληματική ή όχι, της ιστορικότητας δεν οδηγεί μόνον στη σολιψιστική κατάρρευση του παρεμβατικού λόγου αλλά και σε ποικίλες δεισιδαιμονίες που φορτίζονται με ικανά ποσοστά ναρκισσισμού. Σε τέτοιες περιπτώσεις η κριτική έχει αξία ακριβώς όταν παραμένει σταθερά προσκολλημένη στον πρωταρχικό της ρόλο: όταν δηλαδή επεμβαίνει και δεν παρεμπίπτει, που σημαίνει ότι δεν εγκαταλείπει το κύριο μέλημά της: να ξεκαθαρίζει το πεδίο κι επομένως το είδος, την ποιότητα και τη σταθερότητα των κριτηρίων.

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ:

Ο Έλληνας Βούδδας

—Πατάκη, σελ. 150

Τα πρώτα αγάλματα του Βούδδα είχαν μορφή Απόλλωνα. Ο πρώτος βουδδιστής βασιλιάς των Ινδιών, που αναφέρεται στα ινδικά ιερά κείμενα,

είναι ο Έλληνας Μένανδρος. Η Ελληνοβουδδιστική Τέχνη άκμασε για πεντακόσια χρόνια στο κέντρο της Ασίας. Έφτασε ως την Κίνα και επηρέασε σημαντικά την Ασιατική Τέχνη. Αντίστροφα, ο φιλόσοφος Πύρρωνας, που συνόδεψε τον Μέγα Αλέξανδρο στις Ινδίες, έφερε στο γυρισμό του νέες ιδέες, που επηρέασαν την εξέλιξη της ελληνικής σκέψης. Έζησε - και δίδαξε - σαν να ήταν ένας Έλληνας Βούδδας.

ΑΛΕΞΗΣ ΖΗΡΑΣ:

Ένας Γραικός στα ξένα

—Γαβριηλίδης, σελ. 310

Ο Μπόρχες είχε πει κάτι πολύ απλό και ταυτόχρονα πολύ ουσιαστικό. Ότι σημασία για τη φαντασία δεν έχει τόσο το τέλος του ταξιδιού, όσο οι διαδρομές του - με άλλα λόγια, όχι οι απαντήσεις στα ερωτήματα που δημιουργούνται μέσα μας αλλά η σχεδόν ερωτική αφή και η αναψηλάφησή τους. Η προσμονή του αναπάντεχου ονείρου σε κάθε στιγμή του αναγνωστικού βιώματος. Γι' αυτό και αν με ρωτούσε κάποιος τι γυρεύω, ένας Γραικός στα ξένα, και μάλιστα σε αναγνωστικές διαδρομές που ήδη διανύθηκαν ή που διαγράφουν ξανά και ξανά τον γνώριμο κύκλο τους, θα του απαντούσα ότι τουλάχιστον η συνομιλία με εμβληματικά έργα της λογοτεχνίας έχει το εξής αείκλωρο: ότι κάθε ανάγνωσή τους, όχι μόνο δεν σου περιορίζει τη φαντασία, αλλά αντίθετα σου ανοίγει συνεχώς τις απόκρυφες θύρες του αναπάντεχου.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΡΑΜΦΟΣ:

Μεταφυσική του κάλλους

—Αρμός, σελ. 472

Την Μεταφυσική του κάλλους απαρτίζουν μαθήματα για τον Φαίδρο του Πλάτωνος και την Φιλοκαλία των ιερών Νηπιτικών (στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων) και μαθήματα για την φιλοσοφία του ωραίου στον Πλωτίνιο, όλα εκδηλώσεις του Άλσους Γραμμάτων και Τεχνών. Εξ αρχής είχα κατά νου το τρίπτυχο Πλάτων-Πλωτίνιος-Φιλοκαλία, αλλά η ακαδημαϊκή χρονιά δεν επαρκούσε κι έτσι άφησα τον Πλωτίνιο για αργότερα. Το «αργότερα» ήρθε μετά από επτά χρόνια, οπότε το σχήμα των παραδόσεων ολοκληρώθηκε περνώντας την δοκιμασία διψασμένου πυκνού α-

κροατηρίου. Μαζί ολοκληρώθηκε, υπό μορφήν αναλυτικών σημειώσεων, και η προετοιμασία του βιβλίου, πράγμα το οποίο μου επέτρεψε να αρχίσω το τελικό γράψιμο τον Ιανουάριο του 2001.

JACQUELINE DE ROMILLY:

Ήρωες τραγικοί - ήρωες λυρικοί

—Άστυ, σελ. 95

Οι ήρωες του Ελλήνων που μας παρουσίασαν οι Έλληνες ποιητές, μας εισάγουν απ' ευθείας σε έναν κόσμο μεγαλείου και ευγένειας, όπου οι άνθρωποι παραμένουν εύθραυστοι και θνητοί, αλλά η ανδρεία τους διαποτίζεται από την παρουσία των θεών που τους περιτριγυρίζουν, ερμηνεύοντας τις περιπέτειές τους, κυριαρχώντας

του τόμου ολοκληρώνεται η πορεία του αρχαίου, του αρχαϊκού εν προκειμένω, λυρισμού: η ποιητική πορεία των χορικολυρικών και των συνοδοιπόρων τους. Και για τον εκπονητή του τόμου ολοκληρώνεται, ύστερα από μακροχρόνια προσπάθεια, κατά δύναμη η μετάφραση και η φιλολογική σπουδή των σωζομένων τους.

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ:

50 χρόνια —Opera, σελ. 464

«Το φθινόπωρο του 1953 κυκλοφόρησε το πρώτο μου βιβλίο. Ήμουν 18 χρόνων και ήταν ποιήματα. Χρειάστηκαν άλλα 12 χρόνια για να βγει το δεύτερο - πάλι με ποιήματα. Ακολούθησαν δεκάδες άλλα. Τόσα πολλά (57) και φαινομενικά τόσο ετε-

στο πεπρωμένο τους, μεταδίδοντας λάμψη στα πάθη της μοίρας τους ή εξηγώντας τη δόξα της επιτυχίας τους. Η Ελλάδα με τους ήρωές της μας προσκαλεί στους θεούς, χωρίς παράλα αυτά να ξεχνάμε τους ανθρώπους.

ΑΥΘΘΛΟΓΗΣΕΙΣ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΑΛΛΑΣ:

Χορικολυρικοί - αρχαίοι λυρικοί Α' (μετάφραση, με εισαγωγές και σχόλια του ίδιου) —Άγρα, σελ. 336

Από όλες τις μορφές του αρχαίου λυρισμού η χορική ποίηση είναι η πιο σύνθετη και πιο εξελιγμένη. Είναι ποίηση ομαδική: τραγουδιέται και εκτελείται ρυθμικά από τη συντεταγμένη ομάδα ενός χορού, με τη συνοδεία αυτού οφείλει την ονομασία της από τους Αλεξανδρινούς ως «λυρική». Με τα αποσπάσματα των ποιητών αυτού

ρόκλιτα, που δημιούργησαν σύγχυση. Όχι τόσο στους αναγνώστες, όσο στους σοφολογιότατους. Εκτός από ποιήματα και πεζά, έχω γράψει φιλοσοφικές μελέτες, σάτιρες, ένα θεατρικό, δοκίμια για τη λογοτεχνία και την τεχνολογία και πλήθος χρονογραφήματα. Όλα αυτά είναι ένα ενιαίο σύνολο δεμένο με τις ίδιες αξίες: π.χ. η αντιδογματική φιλοσοφία με τις αδούλωτες γάτες και την απελευθερωτική τεχνολογία».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΣΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ:

Θηριομαχία —Ακρίτας, σελ. 105

Μπορεί κανείς εύκολα να μιλά για Μεκκλήσια, για Ορθοδοξία, να βγάζει διθυραμβικούς λόγους για τα πολιτιστικά επιτεύγματα της Παράδοσης, να στηλιτεύει εκθρούς, να αυτοκατακεύεται ως προνομιούχος ιδιοκτήτης του εκκλησιαστικού οικοδομήματος και ως υπερασπιστής των «ιερών και δικαίων» και, με την ίδια ευκολία να μη βλέπει πως «ο Χριστός-Λόγος εξακολουθεί να αποδοκιμάζεται και να απο-

απόσταση από τους πρεσβύτερους, ιδιαίτερα από εκείνους που συντηρούν τα κατεστημένα ιδεολογήματα. Τα έργα της νέας αυτής γενιάς, παρότι πρώιμα, έδιδαν ήδη καλές υποσχέσεις που θα τις επαληθεύσουν αμέσως έπειτα, υιοθετώντας κυρίως το νεωτερικό στοιχείο και πλουτίζοντας τη θεματική με ό,τι ανέδειξαν ως πρώτο αγαθό οι δύσκολοι καιροί.

2003. Εκπροσωπούνται, πιστεύω, εδώ οι περισσότερες περιοχές και τάσεις του θεάτρου μας. Ευελπιστώ λοιπόν, η σύναξη αυτή να συμβάλει, κατά το μέτρο των δυνατοτήτων της, σε ό,τι θα αποκαλούσαμε συνέχεια και πρόσωπο της σύγχρονης ελληνικής σκηνης».

ΖΑΝ ΠΙΕΡ ΒΕΡΝΑΝ:

Ανάμεσα στον μύθο και την πολιτική

—Σμύλη, σελ. 710

Αντί να μας παρουσιάσει μια πνευματική βιογραφία, ο Jean-Pierre

πέμπεται από τον κόσμο». Πως «κρι-
στιανοί και άθεοι εξακολουθούν να
βλέπουν τα Ευαγγέλια υπό το φως των
μύθων και όχι τους μύθους υπό το
φως των Ευαγγελίων»...

Modern Greek Writing

(ανθολογία σε αγγλόφωνη έκδοση πενήντα
νεοελλήνων ποιητών και πεζογράφων)
—Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, σελ. 490

Μεταξύ άλλων ανθολογούνται:
ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΙΑΤΟΣ
ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ, ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩ-
ΣΤΑΚΗΣ, ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ, ΚΑΤΕ-
ΡΙΝΑ ΑΓΓΕΛΑΚΗ-ΡΟΥΚ, ΚΥΡΙΑΚΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ, ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΟΥ-
ΛΙΟΣ, ΤΖΕΝΗ ΜΑΣΤΟΡΑΚΗ, ΝΑΣΟΣ
ΒΑΓΕΝΑΣ, ΓΙΩΡΓΗΣ ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩ-
ΛΑΚΗΣ, ΡΕΑ ΓΑΛΑΝΑΚΗ, ΜΙΧΑΗΛ
ΓΚΑΝΑΣ

Αφηγήματα

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΛΙΒΟΡΡΙΑΣ:

Πάρεpera — Άκαιρα, ανεπίκαιρα,
επικαιρικά (Σειρά: Σκέψη,
χρόνος και δημιουργοί)

—Καστανιώτης, σελ. 265

Η επιλογή του τίτλου με βασιάνισε
Πολύ. Περισσότερο ίσως και από
την επιλογή των κειμένων που απαρτί-
ζουν το περιεχόμενο αυτού του βιβλί-
ου. Αναρωτιέμαι δηλαδή αν ανταπο-
κρίνεται, και κατά πόσο, στον ομολο-
γούμενως ανώμαλο ειρμό της νοητι-
κής του συγκρότησης, καθώς και στον
άλλοτε άτακτο, άλλοτε τακτικό ρυθμό
της λογικής του ακολουθίας. Δεν ξέ-
ρω, με άλλα λόγια, ως ποιο βαθμό το
Πάρεpera μπορεί να καθρεφτίζει, ταυ-
τόχρονα όμως και να δικαιολογεί, την
αβέβαιη ενίοτε καθαρότητα και την α-
σταθή συχνά συνοχή του σκεπτικού
των υπό εξέταση θεμάτων. Όπως δεν

ξέρω και αν στο «άκαιρα, ανεπίκαιρα,
επικαιρικά» του υπότιτλου αντανακλά-
ται κάτι από τον ευδιάκριτο, πιστεύω,
φορτισμό που ηλεκτρίζει τόσο τις νη-
φάλιες θεωρήσεις όσο και τις παρορ-
μητικές εκτονώσεις των απόψεων τις
οποίες προσπαθώ να υπερασπιστώ.
Με ιδεολογική πάντως εντιμότητα και
με κάθε ειλικρίνεια. Αυτό ας το κρίνει
ο αναγνώστης που θα κατορθώσει να
διατρέξει αδιαμαρτύρητα όλες τις σε-
λίδες ως το τέλος.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΙΑΡΧΟΣ:

Τα παιδικά μου χρόνια

(Σειρά: Σκέψη, χρόνος και δημιουρ-
γοί) —Καστανιώτης, σελ. 252

Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έ-
χει παιδική ηλικία και δεν είναι λίγοι
οι ηλικιωμένοι που αναγνωρίζουν πως
ότι καλύτερο έζησαν είναι τα χρόνια
της ηλικίας αυτής. Συχνά, μάλιστα,
μπροστά σε θεαματικά ώριμες καλλι-
τεχνικές και πολιτικές καριέρες, αι-
σθανόμαστε να τους δημιουργείται
μια άλλη προοπτική ή ακόμα και να α-
θρώνονται οι δημιουργοί τους, μόλις
πληροφορούμαστε τα παιδικά τους
χρόνια. Με πλοηγό το στίχο του Γιώρ-
γου Σαραντάρη «Κατάγομαι από τα
παιδικά μου χρόνια / όπως από μια
χώρα», σκεφτήκαμε πως μια έρευνα
με θέμα αποκλειστικά τις αναμνήσεις
από την παιδική ηλικία δημιουργών
που έχουν ήδη συμπληρώσει το 70ό
έτος της ηλικίας τους θα είχε εξαιρε-
τικό ενδιαφέρον. Δημιουργοί από το
χώρο του πνεύματος, της συγγραφής,
του θεάματος και της πολιτικής, που
οι αναμνήσεις των παιδικών τους χρό-
νων, στο σύνολό τους, δεν αποκλείε-
ται να μας επιτρέψουν να κατανοή-
σουμε καλύτερα τη νεοελληνική πραγ-
ματικότητα. Με την έννοια ότι, καθώς
οι αναμνήσεις αυτές απηχούν τις ανα-
μνήσεις ευρύτερων κοινωνικών στρω-

μάτων, η σημερινή
ζωή εμφανίζεται υ-
ποχείρια των τραυ-
μάτων που δέχτη-
καν σε ανύποπτους
χρόνους πρωταγω-

νιστές του ελληνικού προσκήνιου.

ΠΑΥΛΙΝΑ ΠΑΜΠΟΥΔΗ:

Πρώτη ύλη

—Ροές, σελ. 144

82 μικρά κείμενα της μέρας και της
βλυσίας, γκριζα και χρωματιστά
πτερόεντα, με αφορμές ερεθισμούς
από Λέξεις ή από Ποιητές — εφόσον
και οι λέξεις και οι ποιητές, ως πτερό-
εντα, έλκονται από το φως και τα χρώ-
ματα, ανεβαίνουν σε κύκλους, πλησιάζ-
ουν ακροβιγώς τα νοήματα, γονιμο-
ποιούν ερήμην, φεύγουν ακαριαία, ξα-
νάρχονται. Ένα σμήνος από λιγότερο
ή περισσότερο παράξενες σκέψεις με
εξωσκελετό, φτερά, πολλά πόδια, κε-
ραίες και κεντρί, σε μορφή μικρού,
προσωπικού, συνειρμικού λεξικού,
φτιαγμένου από σημειώσεις — που α-
ξιοποιήθηκαν εν μέρει ή που θα μπο-
ρούσαν να αξιοποιηθούν περαιτέρω
κάπου, κάποτε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΑΙΚΟΣ:

Ακόλαστες Εσπερίδες — μονόλογος

—Άγρα, σελ. 45

Στις *Ακόλαστες Εσπερίδες* μια γυναίκα
Σθεατροποιεί τη ζωή της. Κύριο θέ-
μα του μονόλογου είναι η ίδια η γλώσ-
σα, το ίδιο το θέατρο. Υπό την επήρ-
εια του θεάτρου, η γυναίκα αυτή α-
νακαλύπτει μια ζωή που δεν έζησε ή
ανακαλεί στο παρόν μια ζωή που έχει
ξεχασθεί. Ούτως ή άλλως το θέατρο
της αποκαλύπτει τη μόνη δυνατή
πραγματικότητά της: Τη θεατρική
πραγματικότητα. Ο μονόλογος αυτός
φιλοδοξεί να δώσει την ευκαιρία σε
μια ηθοποιό να εκτεθεί. Να εκτεθεί
μέχρι τα όριά της. Εναλλάσσοντας μια
σειρά προσωπίων, δείχνει τη ματαιό-
τητα της ζωής και την αναγκαιότητα
του θεάτρου. Η ζωή της αποκτά νόη-
μόνο μέσα από το θέατρο.

Ημερολόγια

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΥΠΡΟΥΝΗΣ:

2+00=4. Το ημερολόγιο της τύχης

—Νάρκισσος, σελ. 265

2004. Έτος Ολύμπιο. Έτος των ρε-
κτόρων, των κερδών και των αγώνων.
Όλοι θα τρέχουν. Αθλητές, πολιτικοί,
επιχειρηματίες, μιζαδόροι, κομπινα-
δόροι, καιροσκόποι και προπάντων οι
παρatreχόμενοι. Οι αθλητές θα τρέ-
χουν για να νικήσουν, οι κυβερνητικοί
για να παραμείνουν στην εξουσία, οι
άλλοι για να γίνουν εξουσία, οι πλού-
σιοι για να γίνουν πλουσιότεροι, οι έ-
κτακτοι για να γίνουν μόνιμοι, οι μόνι-
μοι για να γίνουν μονιμότεροι και οι
πολλοί για να συνεχίσουν να κόβουν
το νήμα της καθημερινής επιβίωσης.
Δυο και δυο κάνουν τέσσερα. Αυτό
το ξέρουμε όλοι. Άσχετα αν πρόκειται
για ευρώ, για δολάρια, για γιεν ή για λί-
ρες. Τώρα γιατί δυο και δυο μηδενικά
εξακολουθούν να κάνουν τέσσερα,
αυτό θα το μάθουμε πολύ αργότερα.
Όχι όλοι. Οι περισσότεροι δεν θα το
μάθουν ποτέ».

ΠΑΥΛΙΝΑ ΠΑΜΠΟΥΔΗ:

Σκυολόγιο

—Ροές, σελ. 128

«Αυτό το σκυολόγιο είναι ταυτό-
χρονα και ημερολόγιο — οπότε
μπορείτε να σημειώνετε εδώ τις μέ-
ρες των γενεθλίων, της γιορτής, των ε-
πετείων και των ραντεβού των σκύλων
σας. Αν δεν έχετε σκύλο, αποκτήστε,
όσο το δυνατόν πιο γρήγορα — αλλιώς
οι μέρες σας θα παραμείνουν άδει-
ες... Όπως καινάχει το πράγμα όμως,
στα στοιχεία Κυνικής Φιλοσοφίας και
στις Κυνικές Σκέψεις αυτού του σκυ-
ολογίου, σίγουρα θα βρείτε πολλά
πράγματα χρήσιμα για τη ζωή σας!»

Για παιδιά

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ:

Οι κάλτσες με τα δώρα

—Πατάκης, σελ. 30

Τα παιδιά περιμένουν με ανυπομονη-
σία τα Χριστούγεννα, για να κρεμά-
σουν τις κάλτσες τους και να 'ρθει ο
Άγιος Βασίλης να τις γεμίσει με δώρα.
Ένα έθιμο που ξεκινά από τα παλιά τα
χρόνια και στηρίζεται σε πραγματικά
γεγονότα.

Μια ιστορία για τον άγιο της αγάπης
και των παιδιών, που συνδέει το χτες
με το σήμερα.

ΖΩΡΖ ΣΑΡΗ:

*Ο πόλεμος, η Μαρία και το α-
δέσποτο*

—Πατάκης, σελ. 160

Η Μαρία είναι ένα θύμα της αγριότη-
τας του πολέμου. Στην πατρίδα
της, το Ιράκ, οι έξυπνες βόμβες των
Αμερικανών τής στερούν γονείς, σπίτι,
το αγαπημένο της σκυλάκι. Χωρίς κα-
νέναν στον κόσμο, βουβή, βρίσκεται
σε μια ξένη χώρα, την Ελλάδα, για να
δικαιώσει το δικαίωμα στην αγάπη,
το δικαίωμα στη ζωή. Ένα ορφανό
παιδί δεν είναι ένα αδέσποτο σκυλί...
Αυτό όμως που ο πόλεμος της στερεί
άδικο θα καταφέρει να της το προ-
σφέρει μια καινούρια οικογένεια, μια
καινούρια πατρίδα: «Μαρία μου,...
ποτέ να μην ξεχάσεις τον πόλεμο...
να μεγαλώσεις και να γίνεις φρουρός
της ειρήνης!»

Μεταφράσεις σε ξένες γλώσσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ: Μετάφρα-
ση στα Αγγλικά της συλλογής «Ο
αθλητής του τίποτα» από τον
Ντέιβιντ Κόνολι με τίτλο *Absurd
Athlete*.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ: *In
nergu si alb. Poeme alese* (Σε μαύρο
και άσπρο), μτφ. στα ρουμανικά
Έλενα Λαζάρ —Editura Meronia

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΤΕΣΙΣ: *De Oude* (Ο
παλαιός των ημερών) από τον εκ-
δοτικό οίκο της Ολλανδίας Uitge-
verij Bert Bakker.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΥΣΤΙΑΝΗ: *Κο-
στούμι στο χόμα*, στα γερμανικά
από τον οίκο Suhrkamp και η *Μι-
κρά Αγγλία* από τον οίκο Lengua.

ΛΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥ — ΣΕΦΕΡΙΑΔΗ: *Γλυκιά
καλοκαιριάτικη νύχτα*, α-
πό τον εκδοτικό οίκο της Ρουμα-
νίας Omonia.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ: *Ο εξ
αίματος νεκρός*, στα ιταλικά από
τον εκδοτικό οίκο Besa Editrice
/Libretia Fiore.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΛΙΟΝΤΑΚΗΣ: Η
βραβευμένη ποιητική συλλογή του
Με το φως (εκδόσεις Καστανιώ-
τη), κυκλοφορεί από τον γαλλικό
οίκο Desmos με τίτλο *Avec la lu-
miere*, μτφ. Κλειώ Μαυροειδάκου
— Muller και Μισέλ Βόλκοβιτς.

Συλλογή διηγημάτων του
ΑΝΤΩΝΗ ΣΑΜΑΡΑΚΗ μεταφρασμένη
από τα Ελληνικά στα Περσικά από
τον Πέρση ποιητή και μεταφραστή
ΦΕΡΕΙΝΤΟΥΝ ΦΑΡΙΑΝΤ με γενικό τί-
τλο *Σαρχ και άλλα διηγήματα*. Εκδ.
Νάσρε Τσεσμέ, Τεχεράνη.

Μεταφράσεις

Γκράχαμ Σουίφτ: Το φως της μέρας, μτφ. Θ. ΣΚΑΣΣΗΣ —Εστία

Μπρούνο Μοντεπέλι: Η ηδονή της αφής, μτφ. ΛΟΥΚΑΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ —Εξάντας

Ιζαμπέλ Αλιέντε: Το βασίλειο του Χρυσού Δράκοντα, μτφ. ΚΛΑΙΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ —Ωκεανίδα

Νόρμαν Μάνεα: Περί γελωτοποιών — ο δικτάτορας και ο καλλιτέχνης, μτφ. ΒΙΚΤΩΡ ΙΒΑΝΟΒΙΤΣ —Άγρα

Μπλεζ Σαντράρ: Η πρόζα του Υπερβηρικού και της μικρής Ιωάννας της Γαλλίας, μτφ. ΚΛΕΙΤΟΣ ΚΥΡΟΣ —Άκρον (Καλαμάτα)

Κίραν Κάρσον: Τσάι του τριφυλλιού, μτφ. ΑΡΗΣ ΜΠΕΡΑΗΣ —Αλεξάνδρεια

Francois Salvaing: Αποχαιρετισμός στο Κόμμα, μτφ. ΘΩΜΑΣ ΣΚΑΣΣΗΣ —Πόλις

Γιόζεφ Μπρόντσκι: Τα ποιήματα της Θείας Γέννησης, μτφ. ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΓΓΕΛΑΚΗ-ΡΟΥΚ —Καστανιώτης

Mark Twain: Τι είναι ο άνθρωπος και άλλα κείμενα, μτφ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, ΓΙΑΝΝΑ ΚΑΙΤΗ, ΠΑΥΛΙΝΑ ΠΑΜΠΟΥΔΗ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ —Printa

Andrew Crumey: Πριτς, μτφ. ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ —Πόλις

Κλωντ Σιμόν: Το τραμ, μτφ. ΘΩΜΑΣ ΣΚΑΣΣΗΣ —Εστία

Επιμέλειες

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ: Το φως που καίει, φιλολογική επιμέλεια: ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΑΛΛΑΣ —Κέδρος

ΣΤΑΥΡΟΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ — Ν.Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ο μυθιστοριογράφος Παπαδιαμάντης. Συναγωγή κριτικών κειμένων. —Εστία

Βιβλιογραφία

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ: Βιβλιογραφία του Κ.Π. Καβάφη —Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

Αναζητείστε τον «Δαίδαλο» στο

www.dedalus.gr

Όλα τα τεύχη στον ανανεωμένο κόμβο* της Εταιρείας Συγγραφέων

* 1.370.000 επισκέπτες το 2003

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

συγγραφέων

Ετήσια Γενική Συνέλευση

Την Κυριακή 18 Απριλίου 2004 έγινε η ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρείας Συγγραφέων. Στη διάρκειά της τονίστηκε από όλους τους συγγραφείς η αναγκαιότητα να ασκηθεί πίεση στην Πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες της, τόσο ως προς το Ασφαλιστικό, όσο και ως προς την επιχορήγηση της Εταιρείας από το ΥΠΠΟ. Ως προς το πρώτο θέμα εκδόθηκε και σχετικό ψήφισμα το οποίο και μπορείτε να διαβάσετε παρακάτω.

Ως προς το δεύτερο, η κατάσταση των οικονομικών της Εταιρείας, που τα τελευταία τέσσερα χρόνια είναι γνωστό ότι έχει αναπτύξει πολλαπλές δραστηριότητες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, είναι πραγματικά πολύ δύσκολη. Χρήματα που αφορούν την περσινή επιχορήγηση (και έχουν υπογραφεί από τον πρώην υπουργό Βενιζέλο), τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές (μέσα Μαΐου 2004), δεν έχουν ακόμα εκταμιευτεί, με αποτέλεσμα η Εταιρεία να δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει ακόμα και τα λειτουργικά της έξοδα.

Στην ίδια Γενική Συνέλευση πάρθηκε ομόφωνη απόφαση για την μετατροπή της Εταιρείας σε ΜΗΚΥΟ (Μη κυβερνητική οργάνωση) γεγονός που θα της επιτρέψει να αναπτύξει και άλλου τύπου πολιτιστική δραστηριότητα σε συνεργασία με ομόλογες εταιρείες και οργανισμούς σε τρίτες χώρες.

Τέλος, η Γεν. Συνέλευση, ψήφισε δεκαεννέα νέα ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ και επτά επίτιμα επικροτώντας με αυτόν τον τρόπο την πάγια επιλογή του παρόντος Δ.Σ. να διευρύνει οπωσδήποτε την Εταιρεία με νέο δυναμικό.

Νέα τακτικά μέλη είναι τα εξής: Αβέρωφ Τατιάνα, πεζογράφος· Αλεξάκης Ορέστης, ποιητής· Βέμη Μπίλη, ποιήτρια και παν/κός· Βογιατζόγλου Στέλλα, πεζογράφος· Δενδρινός Γεράσιμος, πεζογράφος· Ζέρβας Γιάννης, ποιητής και μεταφραστής· Θεοχάρης Γιώργος, ποιητής· Ιωακείμ Βασίλης, πεζογράφος· Κέντρου-Αγαθοπούλου Μαρία, ποιήτρια· Κερασίδης Παναγιώτης, ποιητής, Κοκκινάκη Νένα, πεζογράφος, κριτικός λογοτεχνίας· Μιχαλοπούλου Αμάντα, πεζογράφος· Νικολαΐδου Σοφία, πεζογράφος· Συμπάρδης Γιώργος, πεζογράφος, Τομαζάνη Δέσποινα, πεζογράφος· Χαρπαντίδης Θωμάς, πεζογράφος· Χουρμουζιάδου Ελιάννα, πεζογράφος· Φακίνος Μιχάλης, πεζογράφος· Φαριάντ Φερειντόν, πέρσης ποιητής με ελληνική υπηκοότητα.

Νέα ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ της Εταιρείας αναδείχθηκαν οι εξής: Πάτρικ Λη Φέρμορ, Σέιμους Χίνι, Οράσιο Καστίγιο, Άδωνις, Δημήτρης Άναλις, Ουμπέρτο Έκο και Ζακ Λακαριέρ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Τα μέλη της Εταιρείας Συγγραφέων, στη σημερινή (18.4.04) τακτική ετήσια Συνέλευσή τους, εξέδωσαν ομοφώνως το εξής ψήφισμα:

Νόμος για την Κοινωνική Ασφάλιση. Ο νόμος για την κοινωνική ασφάλιση των συγγραφέων τον περασμένο Φεβρουάριο (άρθρο 6, νόμος 3232/2004 «Ασφάλιση Συγγραφέων», Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τεύχος πρώτο, φύλλο 48, 12.02.2004, σ. 997-98) ικανοποίησε προσωρινά τη συγγραφική κοινότητα εφόσον ανταποκρίθηκε στο χρόνιο αίτημά της για ασφάλιση και περίθαλψη. Οι συγγραφείς δεν είναι επαίτες. Έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους πολίτες στην ασφάλιση.

Ο νόμος προβλέπει ως γνωστόν για πρώτη φορά στην Ελλάδα τη σύσταση Ειδικού Λογαριασμού για την ασφάλιση των συγγραφέων. Ωστόσο το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του νόμου, όπως δείχνουν αυτή τη στιγμή τα πράγματα, δεν τηρείται. Στο άρθρο 7 ορίζεται σαφώς ότι «μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη ισχύος του νόμου» συγκροτείται «επιτροπή με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων» που θα καθορίσει τα κριτήρια «βάσει των οποίων προσδιορίζεται η ιδιότητα» του συγγραφέα.

Το πόρισμα της επιτροπής θα πρέπει να έχει δοθεί μέσα «σε δύο μήνες από τη συγκρότησή της». Δεν γνωρίζουμε τίποτε ακόμα για την επιτροπή και το χρονοδιάγραμμα εκπνέει. Γίνεται αντιληπτό ότι, αν δεν προχωρήσει σύντομα η συγκρότηση αυτής της περίφημης επιτροπής, ο νόμος θα παραμείνει ανενεργός.

«Τιμητικές» Συντάξεις. Με το άρθρο 1 του νόμου 3075/2002 «για την τροποποίηση και συμπλήρωση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου», όπως συμπληρώθηκε και με μεταγενέστερες τροπολογίες, καταργήθηκαν στην ουσία, με απαράδεκτο τρόπο, οι Συντάξεις των Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών που παρέχουν διακεκριμένες υπηρεσίες στην ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών. Ο νόμος αυτός, άδικος και υποτιμητικός για Λογοτέχνες και Καλλιτέχνες μιας ανάλογης προσφοράς, είναι και αντισυνταγματικός. Απαιτεί προϋποθέσεις πλήρους πενίας των εν λόγω προσώπων, που σημαίνει απλά: για να πάρει ένας Συγγραφέας σύνταξη για «διακεκριμένες υπηρεσίες» οφείλει αφενός να δηλώνει εισοδήματα πενίας και αφετέρου να είναι ασφαλισμένος σε φορέα κύριας ασφάλισης – αυτόν που ακόμα δεν υφίσταται στην πράξη. Ενώ δηλαδή οι συγγραφείς δεν έχουν εξασφαλίσει ακόμα την κύρια σύνταξη, τους στερείται και το μοναδικό τους και από χρόνια κεκτημένο δικαίωμα, να έχουν μια ελάχιστη αναγνώριση του έργου τους από την Πολιτεία και μια αξιοπρεπή σύνταξη.

Παράλληλα ο νόμος εφαρμόζεται με αναδρομική ισχύ, πράγμα πρωτοφανές για περιπτώσεις αυτού του είδους. Ο ισχυρισμός διαφόρων υπηρεσιακών παραγόντων ότι ο αριθμός των επωφελομένων προσώπων είναι μεγάλος και προκαλεί σημαντικό οικονομικό κόστος στο κράτος, είναι αναληθής. Οι αιτήσεις είναι πράγματι πολλές, αλλά τα άτομα που διαθέτουν το ουσιαστικό τεκμήριο («της προσφοράς διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών»), είναι εξαιρετικά λίγα. Ο υψηλός αριθμός είναι προϊόν κατάχρησης και όχι εφαρμογής του νόμου, στην οποία (κατάχρηση) αντιτίθεται σθεναρά η Εταιρεία Συγγραφέων.

Η Γενική Συνέλευση της Εταιρείας Συγγραφέων, με την πεποίθηση ότι εκπροσωπεί τις σημαντικότερες πνευματικές δυνάμεις του τόπου, ζητά από τη νέα Κυβέρνηση:

Ως προς την Κοινωνική ασφάλιση: Την άμεση και ταχύτατη συγκρότηση της Επιτροπής που θα ορίσει τα κριτήρια για τους υπό ασφάλιση συγγραφείς.

Ως προς τις «τιμητικές» συντάξεις: Να συζητήσει μαζί μας με σκοπό να καταργήσει όλες τις προϋποθέσεις που καθιστούν τον νόμο ανεφάρμοστο ή να επαναφέρει σε ισχύ τον νόμο του 1996 και να τον βελτιώσει ως προς το ύψος της σύνταξης και το προβλεπόμενο σ' αυτόν πλαφόν εισοδήματος· είτε καταργώντας αυτό το πλαφόν είτε αντικαθιστώντας το ύψος του σε όρια που η κοινή λογική θα μπορούσε να θεωρήσει παραδεκτά ως προς την συγκεκριμένη περίπτωση.

Να λάβει όλα τα αναγκαία και ήδη αναφερόμενα στον σχετικό θεσμικό νόμο μέτρα, ώστε να αποφεύγονται οι καταχρήσεις στην απονομή των συντάξεων αυτών για την προστασία του Δικαίου και της Εθνικής Οικονομίας του τόπου.

Σε παλαιότερη ανακοίνωσή μας, που απευθυνόταν στην προηγούμενη κυβέρνηση, τονίζαμε: «Είναι φανερό ότι η Πολιτεία ουδόλως ενδιαφέρεται να τιμήσει τον Έλληνα συγγραφέα. Είναι φανερό ότι οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες αδυνατούν να διακρίνουν την «ανταποδοτικότητα» που περιέχει το έργο του συγγραφέα έναντι της κοινωνίας. Οφείλουμε εν προκειμένω να υπενθυμίσουμε τα αυτονόητα:

Οι συγγραφείς είναι σκληρά εργαζόμενοι πολίτες αυτής της κοινωνίας.

Με το έργο τους συντελούν στην κοινωνική συνοχή.

Είναι αυτοί που ανανεώνουν τους όρους και τις βάσεις της Ελληνικής Παιδείας.

Είναι οι άμισθοι πρέσβεις της Ελλάδος διεθνώς.

Χρειάζεται άραγε να υπενθυμίσουμε τα ίδια αυτονόητα και στη νέα κυβέρνηση; Περιμένουμε τάχιστα μία απάντηση από τα συναρμόδια υπουργεία.

Οι Έλληνες συγγραφείς δεν είναι επαίτες.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
συγγραφέων

Βραβεία Πολιτισμού

- 2 0 0 2 -

Σε μεγάλη εκδήλωση που έγινε στο Μουσείο Μπενάκη στις 13 Ιανουαρίου η Εταιρεία απένευσε τα δύο Βραβεία Πολιτισμού που θέσπισε πριν δύο χρόνια (χορηγός η εταιρεία Cardhu).

Το Βραβείο ΔΙΔΩ ΣΩΤΗΡΙΟΥ για το έτος 2002 απονεμήθηκε ομοφώνως στην Κατερίνα Στενού για το βιβλίο της *Εικόνες του Άλλου, Η Ετερότητα: Από τον μύθο στην προκατάληψη* (Εκδόσεις Εξάντας, μετάφραση: Σάρας Μπενβενίστε και Μαρίας Παπαδήμα).

Το Δ.Σ. αιτιολόγησε την επιλογή του με το ακόλουθο σκεπτικό:

«Επειδή με αριστοτεχνικό συνδυασμό εικόνας και κειμένου το βιβλίο αναδεικνύει τους ιδεολογικούς μηχανισμούς που έχουν εκθρέψει τον πολιτιστικό αποκλεισμό, τη μισαλλοδοξία, την ξενοφοβία και τον ρατσισμό στην Ευρώπη, από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση, συνεισφέροντας έτσι σημαντικά στον σύγχρονο προβληματισμό που αφορά την πολιτιστική πολυμορφία.»

Το Βραβείο Πολιτισμού ΔΑΙΔΑΛΟΣ απονεμήθηκε ομοφώνως στον Γιώργο Μαργαρίτη για το βιβλίο του *Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949* (εκδόσεις Βιβλιόραμα, 2001-2002) με βάση το ακόλουθο σκεπτικό:

«Επειδή με συστηματική ιστορική μέθοδο και ικανή αρχειακή τεκμηρίωση αναδεικνύει τους οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς μηχανισμούς, που προκάλεσαν και στήριξαν την αιματηρή εμφύλια διαμάχη στην περίοδο 1946-1949. Το δίτομο έργο συντρέχει την εθνική αυτογνωσία, για μια σημαντική περίοδο της νεότερης ιστορίας, που εν πολλοίς παραμένει ακόμα σκοτεινή και αμφισβητούμενη ως προς τις αντίπαλες προθέσεις και στόχους.»

Πιο λίγα, πιο αργά, πιο ουσιαστικά.

Το Ημερολόγιο 2004 της Εταιρείας Συγγραφέων συμπυκνώνει τη στάση της εν όψει των Ολυμπιακών του 2004

Ποιος είναι σε θέση να περιγράψει με ακρίβεια το νόημα της ολυμπικής εκεχειρίας; Πότε αλήθεια έπαψε ο πόλεμος; Πότε τα όνειρα της ειρήνης έγιναν η καθημερινότητα όλης της οικουμένης; Ποιος είναι σίγουρος ότι η «εκεχειρία», που του επιτρέπεται να απολαμβάνει στο εύθραστο παρόν του, θα αντέξει την επέλαση της όψιμης βαρβαρότητας;

Είναι οδυνηρό να διαπιστώνεις ότι η βαρβαρότητα από την εποχή της εξανδραποδισμένης Μήλου έως την πρόσφατη επέμβαση στο Ιράκ απλώς αλλάζει πρόσωπο από εποχή σε εποχή. Γίνεται όλο και πιο δύσκολο να περιγράψει κανείς μια ειρήνη που όλο και περισσότερο μετατρέπεται σε εκεχειρία.

Ο Ολυμπισμός υποτίθεται ότι υμνεί τη ζωή, τη χαρά της ζωής, τις δυνάμεις της *Altius, Citius, Fortius*. **Πιο ψηλά, πιο γρήγορα, πιο δυνατά.** Σήμερα, αυτό το προκλητικό παράγγελμα του αισιόδοξου ψυχισμού και της σωματικής ευεξίας έχει ευτελιστεί σε δέλεαρ της αυταρχικής εξουσίας που απλώς μεταφράζεται σε **πιο πολλά, πιο βιαστικά, πιο φτηνά.**

Με την αφορμή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 η Εταιρεία Συγγραφέων εξέδωσε ένα ημερολόγιο δια του οποίου διατυπώνει με σαφήνεια τη δική της θέση απέναντι στην εκτροπή των ανθρωπιστικών αξιών: **Πιο λίγα, πιο αργά, πιο ουσιαστικά.** Για το ημερολόγιο αυτό η Μαρία Κυρτζακή επέλεξε εξαιρετικά αρχαιολογικά κείμενα που εκφράζουν την πρώιμη ανθρωπιστική στάση έναντι της βαρβαρότητας, όταν η εκεχειρία «χρησίμευε», στην κυριολεξία, ως διάλειμμα στον παρατεταμένο πόλεμο... Ο Δημήτρης Αρβανίτης, στο ίδιο πνεύμα, σχεδίασε το έντυπο με μια συμβολική εικονογράφηση που καταγγέλλει ευθέως τον πόλεμο ενώ αντιστικτικά υπογραμμίζει τη σύγχρονη ανάγκη για τον αργό χρόνο, τη σκόλη, την ανάπαυλα, τη χαρά της ζωής.

Η ολυμπική εκεχειρία ως καθημερινότητα με περισσότερη σκόλη, περισσότερη πνευματικότητα, περισσότερη χαρά, περισσότερη ειρήνη: ιδού το μήνυμα της Εταιρείας Συγγραφέων στους πολεμικούς καιρούς που ζούμε.

Από τον πρόλογο στο Ημερολόγιο της Εταιρείας με τίτλο: «Ολυμπική Εκεχειρία».

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΟΙΗΣΗΣ: ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1998: Η Εταιρεία Συγγραφέων, ύστερα από πρόταση του μέλους της Μιχαήλ Μήτρα, καθιέρωσε την **Ημέρα Ποίησης**, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, επιλέγοντας συμβολικά ως ημερομηνία την εαρινή ισημερία (21η Μαρτίου) –που σηματοδοτεί την έναρξη της άνοιξης.

2001: Η UNESCO, ύστερα από εισήγηση του προέδρου της Εταιρείας Συγγραφέων, πρέσβη Βασίλη Βασιλικού, υιοθέτησε τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης, αναθέτοντας μάλιστα στη χώρα μας να οργανώσει τον πρώτο διεθνή εορτασμό, την ίδια χρονιά. Την εκτέλεση της απόφασης υλοποίησε τότε το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου.

2002: Η Ημέρα Ποίησης οργανώνεται στην Αθήνα με τη συνεργασία του Ε.ΚΕ.ΒΙ. και της Εταιρείας Συγγραφέων. Τα τελευταία χρόνια στον εορτασμό αυτής της ημέρας συμμετέχουν πολλοί πολιτιστικοί φορείς σε άλλες ελληνικές πόλεις.

ΑΘΗΝΑ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΟΙΗΣΗΣ 2004

Η εκδήλωση για την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης εφέτος έγινε τη Δευτέρα 22 Μαρτίου, το βράδυ, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Βυζαντινού Μουσείου, με κεντρικό θέμα: «Ο ποιητής ως πολίτης του ιστορικού παρόντος». Δεκαοχτώ ποιητές, που καλύπτουν τις ποιητικές γενιές που εμφανίστηκαν στην ελληνική ποίηση από τον πόλεμο και μετά, από τον Γιάννη Δάλλα μέχρι τον εικοσάχρονο Χάρη Ψαρρά, διάβασαν ποιήματά τους, σε μια εκδήλωση που τη φιλολογική της επιμέλεια είχε αναλάβει ο κριτικός λογοτεχνίας και πεζογράφος Κώστας Βούλγαρης. Ποιήματά τους διάβασαν οι: Γιάννης Δάλλας, Θανάσης Κωσταβάρας, Χρίστος Ρουμειωτάκης, Στέφανος Ροζάνης, Λευτέρης Πούλιος, Κώστας Παπαγεωργίου, Γιώργος Μαρκόπουλος, Κώστας Καναβούρης, Αντώνης Φωστιέρης, Βαγγέλης Κάσσο, Δημήτρης Χουλιαράκης, Ηλίας Λάγιος, Μαρία Κούρση, Τάσος Καπερνάρος, Γιώργος Μπλάνας, Σπύρος Βρεττός, Βασίλης Λαλιώτης, Γιώργος Λύλλης και Χάρης Ψαρράς.

Στη διάρκεια της εκδήλωσης, που κράτησε πέντε ώρες, σύντομες παρεμβάσεις γύρω από τη συνέχεια και τις ρήξεις της πολιτικής ποίησης με το παρελθόν και τις προοπτικές της στο μέλλον, έκανε ο Κ. Βούλγαρης, ο καθηγητής συγκριτικής λογοτεχνίας και ποιητής Στάθης Γουργουρής, ο κριτικός λογοτεχνίας και συγγραφέας Αλέξης Ζήρας, και ο νεοελληνιστής Μάσιμο Κατσούλο. Τα συγκροτήματα «Ραστ» και «Active Member» πλαισίασαν μουσικά τη βραδιά ενώ εκ παραλλήλου εγκαινιάστηκε έκθεση φωτογραφίας του Γ. Καραγιάννη με θέμα τις ποιητικές συλλογές: Ο κύριος Φογκ του Γιάννη Βαρβέρη και Επεισόδιο του Γιώργου Μπλάνου.

— Βραβείο 2003 της Ακαδημίας Αθηνών στη **Μαρία Κυρτζάκη** για την ποιητική της συλλογή *Λιγοστό και να χάνεται*.

— Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη: Βραβείο για αφηγηματικό πεζό στη **Ρέα Γαλανάκη** (για το μυθιστόρημα *Ο αιώνας των λαβυρίνθων*): ποίησης στον **Κυριάκο Χαραλαμπίδη** για το σύνολο του έργου του· βιβλίου για παιδιά, στον **Ευγένιο Τριβιζά**.

— Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος απένειμε τον χρυσό σταυρό του Τάγματος της Τιμής στον πεζογράφο **Θανάση Βαλτινό**.

— Στο Διεθνές Συνέδριο «Southeast Europe Culture and Connection» που έγινε στη Θεσσαλονίκη, μεταξύ 19-21 Μαρτίου, και στην Κωνσταντινούπολη, μεταξύ 22-24 Μαρτίου, συμμετείχαν στις συζητήσεις –καθώς και με αναγνώσεις κειμένων τους– τα μέλη της Εταιρείας **Αλέξης Σταμάτης** και **Άρης Μαργακόπουλος**.

— Στις 27 Απριλίου, το Δ.Σ. της Εταιρείας, σε συνέντευξη Τύπου, διαμαρτυρήθηκε έντονα για την καθυστέρηση ανειλημμένων οικονομικών υποχρεώσεων του ΥΠ.Π.Ο. (του προηγούμενου έτους) προς την Εταιρεία καθώς επίσης για την καθυστέρηση προώθησης του θέματος των συντάξεων (όσον αφορά αφενός την κοινωνική ασφάλιση και αφετέρου τις λεγόμενες τιμητικές συντάξεις). Παράλληλα γνωστοποίησε, για άλλη μια φορά, τις τρέχουσες δραστηριότητες της Εταιρείας. Η συνέντευξη δημοσιεύτηκε ευρύτατα και την επομένη ημέρα προκάλεσε επερώτηση στη Βουλή από τη βουλευτή **Μαρία Δαμανάκη**. Το ΥΠ.Π.Ο. διά του Γενικού του Γραμματέα κ. Ζαχόπουλου δεσμεύτηκε ότι θα εκπληρώσει την ανειλημμένη προς την Εταιρεία οικονομική υποχρέωση και ότι θα εξετάσει κατά προτεραιότητα τον οικονομικό προγραμματισμό της Εταιρείας για το 2004.

— 6-10 Μαΐου: **Διεθνής Έκθεση Βιβλίου στο Τορίνο**. Η Ελλάδα είναι τιμώμενη χώρα. Η Εταιρεία στεγάζεται στο

Εθνικό Περιπτερο μαζί με το ΕΚΕΒΙ το ΕΚΕΜΕΛ και την ΠΟΕΒ. (Στην οργανωτική επιτροπή συμμετείχε ο Γεν. Γραμματέας της Εταιρείας **Άρης Μαργακόπουλος**.) Επίσημος προσκεκλημένος της Έκθεσης: ο Πρόεδρος της Εταιρείας **Βασίλης Βασιλικός**. Τα εγκαίνια του Ελληνικού περιπτερού κήρυξε με λόγο του το μέλος της Εταιρείας (και νέος πρόεδρος του Ε.ΚΕ.ΒΙ.) **Δημήτρης Νόλλας**. Παρουσίαση του έργου τους και αναγνώσεις έκαναν οι ποιητές της Εταιρείας: **Αγγελάκη Ρουκ**, **Νάσος Βαγενάς** και **Χάρης Βλαβιανός** (συμμετείχε επίσης η ποιήτρια Ρούλα Αλαβέρα). Παρουσιάστηκε ακόμη το μεταφρασμένο πεζογραφικό έργο των μελών της Εταιρείας **Αμάντας Μιχαλοπούλου**, **Γιώργου Σκαμπαρδώνη**, **Έρης Σωτηροπούλου** και **Χρήστου Χωμενίδη** (ενώ παρουσιάστηκαν επίσης οι πεζογράφοι **Θανάσης Χειμωνάς**, **Πέτρος Μάρκαρης** και **Πάνος Καρνέζης**). Τέλος, ως προσκεκλημένοι του εκδοτικού οίκου Clocetti, πήραν μέρος σε παρουσίαση του έργου τους τα μέλη της Εταιρείας **Παύλος Μάτεσις** και **Ζυράννα Ζατέλη**.

— Με πρωτοβουλία της αδελφής του θανόντος ποιητή **Βασίλη Στεριάδη**, ιδρύθηκε «Εργαστήριο Νεοτερικής Ελληνικής Ποίησης **Βασίλης Στεριάδη**», με σκοπό να αποδώσει τιμή στη μνήμη του ποιητή, να μελετήσει το έργο του και να συμβάλει γενικότερα στην πολιτιστική ανάπτυξη.

— Λόγω της μόνιμης παραμονής του Στον Βόλο και της αντικειμενικής δυσκολίας του να παρίσταται στα διοικητικά συμβούλια, ο **Κώστας Ακριβός** παραχώρησε τη θέση του στο Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων στην πρώτη επιλαχούσα **Ζυράννα Ζατέλη**.

— Στις 8 Μαΐου, Στην Ημερίδα «Διασχίζοντας τα πολιτιστικά σύνορα. Τα Βαλκάνια σήμερα και αύριο», που διοργάνωσε η Εταιρεία Συγγραφέων με το Ινστιτούτο Βιβλίου και Ανάγνωσης της Κοζάνης, συμμετείχαν με εισηγήσεις και αναγνώσεις τα μέλη: **Αναστάσης Βιστωνίτης**, **Τάσος Γουδέλης**, **Θόδωρος Γρηγοριάδης**, **Λίλυ Εξαρχοπούλου**, **Μαρία Κυρτζάκη**, **Ντέιβιντ Κόννολυ**, **Άρης Μαργακόπουλος**, **Δημήτρης Μίγγας**, **Λία Μεγάλου-Σεφεριάδου**, **Τίτος Πατρίκιος** και **Γιώργος Χουλιάρας**.

ΕΝΑΡΞΗ ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ «ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ 2004» ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ

Μεγάλο Διεθνές συνέδριο για τον Νίκο Καζαντζάκη πραγματοποιήθηκε από τις 23 έως τις 25 Απριλίου 2004 στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο Ρέθυμνο. Το Συνέδριο αποτελεί μια από τις εκδηλώσεις που οργανώνονται για τον παγκοσμίως φήμη κρητικό συγγραφέα από την Πολιτιστική Ολυμπιάδα. Ερευνητές από ελληνικά, ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια ανέλυσαν ιδεολογικές και καλλιτεχνικές όψεις του έργου, την ανάπτυξή του στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση, καθώς και την απήχρησή του στο εξωτερικό.

Ανάμεσα στους ομιλητές ήταν γνωστοί νεοελληνιστές του εξωτερικού, όπως ο Ρόντερικ Μπήτον, ο Πίτερ Μπίεν, καθώς και σημαντικοί νέοι επιστήμονες. Από την Εταιρεία Συγγραφέων συμμετείχαν: η **Αγγέλα Καστρινάκη**, η **Χριστίνα Ντουσιά** και ο **Δημήτρης Καλοκύρης** ο οποίος έχει και την ευθύνη οργάνωσης ολόκληρου του προγράμματος «Καζαντζάκης 4004».

Παράλληλα, στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνης, εγκαινιάστηκε η έκθεση «**Νίκος Καζαντζάκης-Παντελής Πρεβελάκης: Το χρονικό μιας φιλίας**» η οποία θα διαρκέσει ως το φθινόπωρο: σελίδες από την αλληλογραφία τους, κοινές φωτογραφίες τους σε μεγέθυνση, διάγραμμα της παράλληλης πορείας του βίου και του έργου τους, βιβλία με αυτόγραφες αναφορές, προσωπικά αντικείμενα, ενώ σε οθόνη προβάλλονται οπτικοακουστικά ντοκουμέντα. Το υλικό προέρχεται από το Τμήμα Κλειστών Συλλογών της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης και η επιμέλεια είναι της Ελένης Κωβαίου.

An Open Letter to the European Parliament, the European Commission and the European Council

Η παρακάτω ανοιχτή επιστολή υπεγράφη από γνωστές προσωπικότητες των Γραμμάτων και των Τεχνών στην Ευρώπη (μεταξύ των οποίων και ο Πρόεδρος της Εταιρείας **Βασίλης Βασιλικός**) και προωθήθηκε από το Ερῆ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μας αφορά άμεσα και την παραθέτουμε.

Οι υπογράφωντες, εκπροσωπούμε τους δημιουργούς σε όλα τα μέσα της δημιουργίας στην Ευρώπη, και, λαμβάνοντας υπόψη την εξάπλωση της ψηφιακής τεχνολογίας και την παγκοσμιοποίηση, παροτρύνουμε, εσάς τους νομοθέτες και διοικούντες μας, να λάβετε σοβαρά υπόψη σε κάθε τομέα της δραστηριότητάς σας, την εφαρμογή –στο γράμμα και στην ουσία– του Άρθρου 151.4 της Συνθήκης του Άμστερνταμ που απαιτεί εγρήγορση και υποστήριξη του πνευματικού και πολιτισμικού πλούτου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτό, κατά τη γνώμη μας, μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την αναγνώριση του καιρικού ρόλου των δημιουργών ως αναποσπάστου θεμελίου στις βιομηχανίες των μέσων. Οι τελευταίες αυτή τη στιγμή παράγουν το 6% του Ευρωπαϊκού ακαθαρίστου εισοδήματος και παρέχουν εργασία σε εκατομμύρια ανθρώπους στις χώρες μέλη φέρνοντας στο κοινό προϊόντα που προέρχονται από την ατομική δεξιότητα και φαντασία του δημιουργού.

Από ιστορική άποψη η Ευρώπη υπήρξε τόσο η πολιτισμική δεξαμενή όσο και το φυτώριο του σύγχρονου κόσμου. Αποτελεί παράδοση η ανάπτυξη από μέρους μας της νομοθεσίας που αφορά τα Δικαιώματα των Συγγραφέων. Χάρη σ' αυτήν εξασφαλίζονται συνθήκες μέσα στις οποίες η μοναδική Ευρωπαϊκή συνεισφορά στην καινοτόμο πολυμορφία κατάφερε να ευδοκιμήσει και να βρει το ακροατήριό της καθώς και τις ευκαιρίες να ασκεί επίδραση στη σκέψη και στη ζωή.

Ωστόσο τώρα η πολιτισμική μας κληρονομιά και το μέλλον, σε όλο το εύρος της πολύπλευρης έκφρασής τους, απειλούνται από αυτήν την διά των εταιρικών ομίλων ομογενοποίηση, την οποία διευκολύνει η κατάχρηση της νέας τεχνολογίας: η κατάχρηση αυτή αναδύεται από την άκαμπτη και ανυποχώρητη υιοθέτηση του δόγματος της υπεροχής των δυνάμεων της αγοράς και της αποκλειστικής τους ικανότητας να παρέχουν ό,τι είναι αναγκαίο για το σώμα και το πνεύμα.

Μόνον στο βαθμό που εσείς, οι νομοθέτες μας, θα συνεχίσετε να στηρίζετε τους δημιουργούς, οι οποίοι πάντοτε αποτελούν την ασθενέστερη ομάδα στις διαπραγματεύσεις, στον αγώνα τους να διατηρήσουν την αρχή της πολιτισμικής πολυμορφίας, θα μπορέσετε να εξασφαλίσετε την ελευθερία της δημιουργίας και της έκφρασης, μια αληθινή επιλογή για τον καταναλωτή και ένα μέλλον για τη συνέχιση της Ευρωπαϊκής συνεισφοράς στην παγκόσμια κουλτούρα, κεφάλαιο πολύ σημαντικό για να το εγκαταλειφθεί στο λογιστήριο των εταιρικών ομίλων.

Κατά τον ίδιο τρόπο που προστατεύετε το φυσικό περιβάλλον, σε όλο το εύρος του πλούτου και της πολυμορφίας του, σας παρακινούμε να υποστηρίξετε και το πνευματικό και πολιτισμικό του ομόλογο, προστατεύοντας τα δικαιώματα των δημιουργών και τη διαβίωσή τους, αντιτιθέμενοι στην κακομεταχείριση και την αποδυνάμωση των ατομικών δημιουργών και του έργου τους.

ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΙΣΑΝΔΡΑΤΟΣ

ΑΛΟΗ ΣΙΔΕΡΗ

ΠΕΤΡΟΣ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΗΣ

Δαίδαλος

Τεύχος 5, Άνοιξη 2004
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Διεύθυνση σύνταξης:
Άρης Μαραγκόπουλος

Σχεδιασμός, καλλιτεχνική επιμέλεια:
Δημήτρης Καλοκύρης

Εκτύπωση:
Αντωνιάδης ΑΒΕΕ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ:
Κώστας Αρκουδέας
Δημήτρης Καλοκύρης
Μαρία Κυρτζάκη
Άρης Μαραγκόπουλος

ΕΤΑΙΡΕΙΑ συγγραφέων

HELLENIC
AUTHORS'
SOCIETY

Κοδριγκτώνος 8, Αθήνα 11257
Τηλ.: 210-8231890
Φαξ: 210-8232543
E-mail: gwrisc@otenet.gr
URL: <http://www.dedalus.gr>

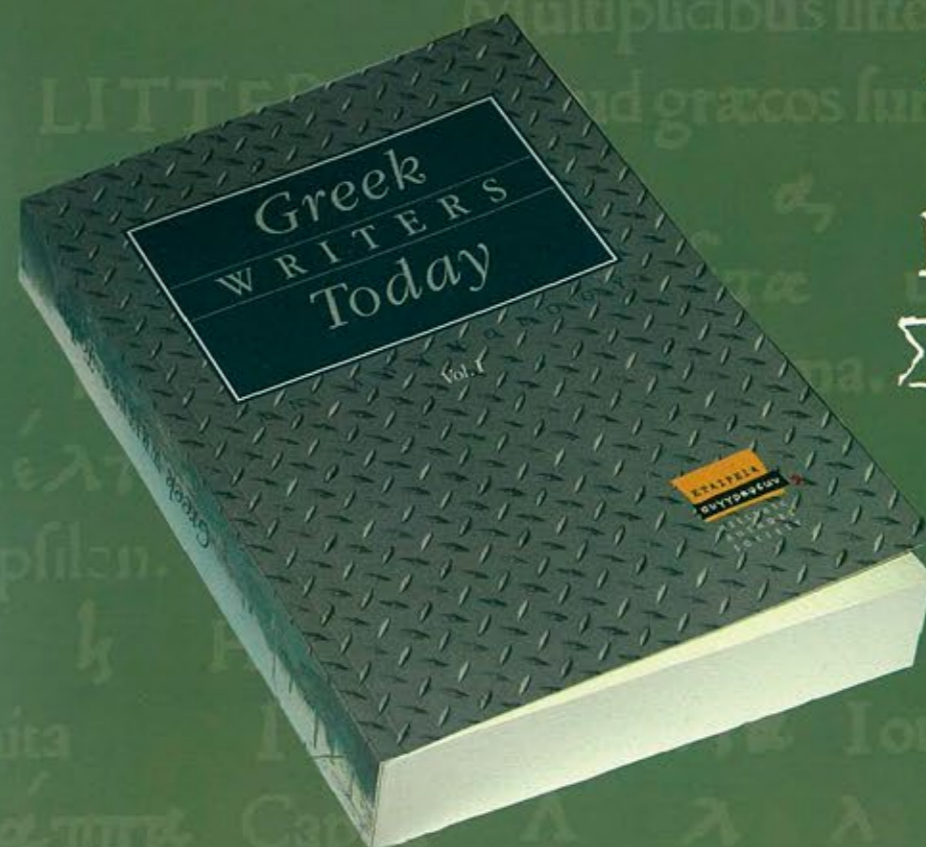
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Βασίλης Βασιλικός,
Αντιπρόεδρος Α': Ευγενία Φακί-
νου, Αντιπρόεδρος Β': Γιώργος
Χουλιάρας, Γενικός γραμματέας:
Άρης Μαραγκόπουλος, Ταμίας:
Νένη Ευθυιάδη, Μέλη: Κλαίτη
Σωτηριάδου, Ζυράννα Ζατέλη.

Γραμματεία:
Σίσσυ Μακρή, Φωτεινή Κουτροζή

Λογιστήριο:
Νάσος Κονταξόπουλος

Λογότυπος:
Βάσω Αβραμοπούλου
Πανοραμική φωτογραφία:
Διονύσης Λιάλιος

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
ΕΠΙΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΥΟ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

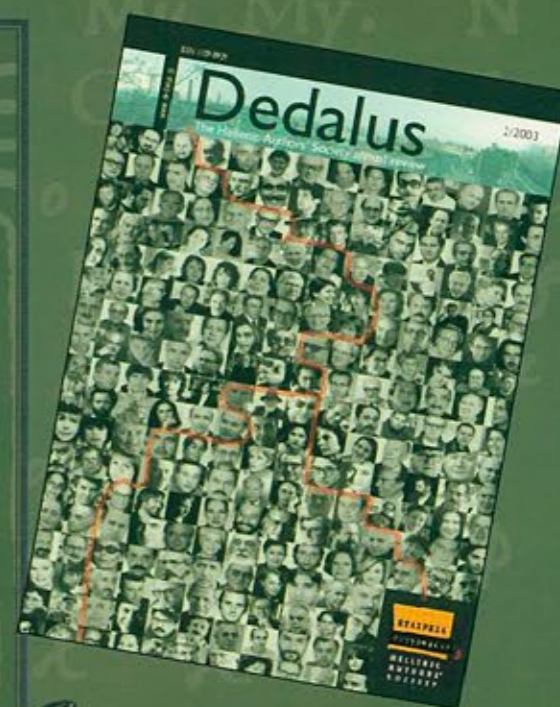
Κυκλοφόρησε η πρώτη ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ της Εταιρείας.

Ένας εύχρηστος τόμος
360 σελίδων με κείμενα
120 μελών της
στα αγγλικά
(**Greek Writers Today**,
επιμέλεια **David Connolly**),
και το πρώτο ετήσιο
τεύχος του περιοδικού «**Dedalus**»
(επιτομή των τεσσάρων
πρώτων τευχών της ελληνικής έκδοσης).

Το εξώφυλλο του «**Dedalus**»
κυκλοφόρησε και σε αφίσα 50X70 εκ.

Αντίτυπα για τα μέλη
διατίθενται δωρεάν στα γραφεία μας.

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ
ανθολογίες των μελών της Εταιρείας
στα Ισπανικά και τα Γαλλικά

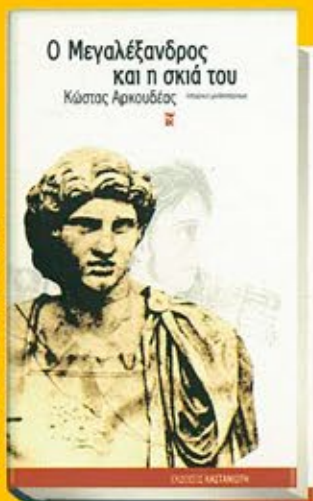

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

www.kastaniotis.com

ISBN 960-03-3613-X, € 15,00

ISBN 960-03-3754-3, € 10,00

ISBN 960-03-3733-0, € 10,00

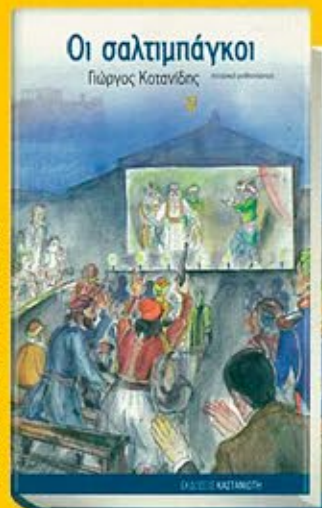
ISBN 960-03-3739-X, € 9,00

ISBN 960-03-3685-7, € 14,00

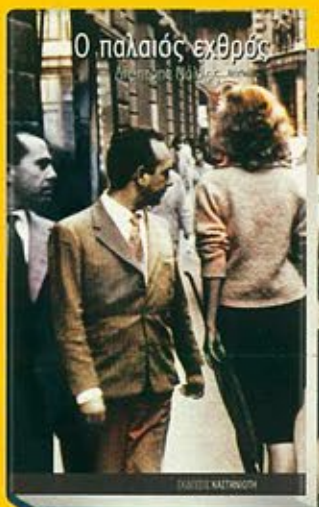
ISBN 960-03-3681-4, € 22,00

ISBN 960-03-3614-8, € 18,00

ISBN 960-03-3661-X, € 10,00

ISBN 960-03-3714-4, € 10,00

